

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

V popolni svobodi

Točno po tisti taktiki, ki se je poslužuje levica po vsem svetu, da bi strmoglavila obstoječi državni in kulturni red, si tudi opozicija pri nas prizadeva, da bi razdržila socialne nagone in povzročila čim večjo zmedo. Združeni nacionalisti in marksisti bi radi sedanjo volivno borbo predstavili kot borbo med reakcijo in demokracijo, ki da jo zastopajo in branijo oni. Integralni Jugoslovenci, ki so uvedli v naši državi fašistične metode in krotili svoje nasprotnike z batinami, izgoni in zapori, pa socialisti in komunisti, ki so sploh največji teroristi in ki žele po ruskem vzorcu Jugoslavijo izpremeniti v sovjetsko diktaturo, se hočejo sedaj prikazati kot bojevnik demokratične ideje pa bi radi izvalili politično in socialno revolucijo. Pristaši nacionalističnega in marksističnega terorja so si podali roko, da s sleparskim geslom skrbi za demokracijo priključijo nazaj čase, ko so Jugoslavijo tirali po poti nasilja, nereda in korupcije v pogubo.

Sedanja vlada to početje gleda z največjim mirom, ker se zaveda, da ima za seboj zdravo pamet ljudstva, ki ni pozabilo, kako je bila teptana demokracija pod režimi onih elementov, ki danes nastopajo na političnem sejmišču ošemljeni v demokratični kostum. Še tisto malo demokracije,

ki so jo z največjim navdušenjem izglasovali odlični vodje današnje opozicije, se ti ljudje v praksi popolnoma razveljavili in na njeno mesto postavili samovoljo nacionalistične klike, ki je državljanom kradla denar iz žepa, da bi vladala korupcija. Kdor s tem ni soglašal, pa so ga iz državnega in narodnega občestva kratkoma izobčili in cele trume ljudi potaknili v ječe, pretepali in streljali. Vislice, glavnica in konfiskacije so bile glavno sredstvo vladanja teh »demokratičnih« elementov, ki danes tožijo nad »reakcijo« Stojadinovič-Koroščevega režima, ki ni vsa tri leta svojega vladanja niti enega človeka zaradi njegovega političnega prepričanja zaprl ali mu sploh kakšno krivico storil. In kakšne so bile volitve pod režimi politikov, ki danes nosijo zastavo opozicije? Uradnikom se je enostavno zapovedalo, da morajo voliti režimsko listo; kdor ni ubogal, je bil upokojen ali prestavljen ali celo odstavljen. Opozicija se sploh ni smela ganiti in orožniki so bili primorani razgnati vsak tudi postavno sklican sestanek. Laike in duhovnike ter predstavnike list so pred volitvami odgnali v zapor. Na dan volitev so Sokoli in četniki, ki jih je režim vpregel v svoj voz, z orožjem v roki strahovali cele vasi, da ne bi kdo črhnal besedice zoper vladne kandidate, opozicijsko časopisje pa o kakšnem gibanju opozicije ni smelo sploh ničesar poročati.

Takšne so bile »demokratične« metode tiste klike, za katero danes marksistični voditelji gredo po kostanj v žerjavico, da bi zopet zavladala in upostavila nacionalistični teror v Jugoslaviji. Vse drugače vlada dr. Stojadinovič in Korošec. Noben človek ni bil, kakor je mogel s ponosom poudariti dr. Korošec na svojem veličastnem shodu v nedeljo 27. novembra na Vrhniki, v sedanji volivni borbi zaradi agitacije za opozicijo zaprt; povsod po vsej državi vlada najlepši mir in red, ker vlada strogo varuje volivno svobodo, in zato nihče nima poverda, da bi se vznemirjal, četudi bi iskal za to prilike. Opozicijsko časopisje mirno poroča o shodih opozicije in govori njenih kandidatov ter dela zanje razpoloženje;

Nemoteno se po vsej državi opozicionalci shajajo in govorijo ter agitirajo in se nikomur ne skrivajo las, če se le drži postavnih meja. Nikogar ne sili vlada, da bi zanj glasoval, če ni sam toliko pameten, da ne ve, komu naj izreče svoje priznanje in zaupanje, in nikomur ne grozi s kakšnimi posledicami, če se bo posluževal svoje politične svobode v smislu demokracije. Saj takega dejanske demokracijskega režima, kakor je današnji, Jugoslavija še nikoli ni imela!

Zakaj vlada dr. Stojadinovič in Korošec tako liberalno postopa? Prvič, kakor je poudarjal naš voditelj na omenjenem shodu, zato, ker sedanji režim načeloma spoštuje in hoče demokracijo, ker so mu demokracijske metode svobodoljubja in skrbnega čuvanja človeških in državljanskih pravic svete, ker hoče, da pride pri sedanjih volitvah do izraza prava nepotvorjena volja našega moralno svežega ljudstva in njegova zdrava pamet, ker le na tej podlagi je mogoče državniku voditi zdravo politiko splošnega blaga in narodnega napredka. Ker noče sedanja vlada ne fašističnega terorja ne marksistične strahovlade, zato varuje svobodo prepričanja tudi v volivni borbi, ki bodi borba načel v poštenih političnih tekmah, kakor je to vrhovno načelo resnične in moralno visoko stoječe demokracije.

Drugič pa sedanja vlada dobro ve, da bo zmagala, ker zaupa v bistri pogled, zdravi kritični čut in življenjski instinkt ljudstva v Jugoslaviji, ki je imelo tri leta časa, da se je prepričalo, kako so dr. Stojadinovič, dr. Korošec in Spaho postavili državo na novo

Francija v borbi z razdiralci

Vlada je sklenila poklicati prometno osebje pod orožje

Državni uradniki, ki bi stavkali, bodo takoj odpušteni

Pariz, 28. nov. TG. Daladierova vlada se je odločila, da bo sprejela borbo s komunisti. Stavkovno gibanje, ki so ga povzročili levičarji, nima nove osnove na socialnem področju, marveč je treba iskati vzroke zanj v mednarodni politiki. Levičarji so na povelje, ki jim je prišlo iz Moskve, sklenili, da bodo vlado Daladiera vrgli, pa naj stane kar hoče. Vlada pa je borbo sprejela in je v svojih nedeljskih sklepih podvela zelo odločne ukrepe proti agitaciji levičarjev. Vlada je imela v nedeljo dve seji, eno dopoldne, eno popoldne. Posamezne posvete so imeli tudi v vojnem in prometnem ministertvu. V večernih urah so bili objavljeni sklepi, ki jih je vlada sprejela. Sklepi so daljnosežni in pričajo, da se Daladier na noben način ne bo uklonil »grožnjam ulice« in da bo preprečil, da bi kdo v Franciji izvajal »pravice, ki so proti interesom naroda in države«. Sklepi so sledeči:

1. Vojni minister dobi pravico, da pokliče pod orožje vse osebe državnih in zasebnih železnic in to za dobo, ki se mu zdi potrebna za varnost države;

2. Prometnemu ministru se nalađa dolžnost, da takoj preda sodišču vse železničarje, ki se ne bi držali prometnih predpisov. Za enkrat je bilo izročeno samo 8 železničarjev, ki so se pregrešili z agitacijo v prilogi splošne stavke;

3. Ministrski svet je izdal nalog, da se morajo vsi delavci državnih letalskih tovarn Farman opustiti. Vseh delavcev in nameščencev v teh tovarnah je 2.800. Kdor hoče nadaljevati delo, mora prositi za sprejem. V večernih urah so bili vsi delavci odpušteni in v ponedeljek zjutraj je tovarna začela sprejemati novo delavstvo;

4. Vlada je sprejela sklep, da dobi vojni minister tudi pooblastilo, da pokliče pod orožje delavstvo raznih javnih podjetij in ustanov, katerih nemoteno poslovanje je potrebno iz ozirov na varnost države in ohranitev javnega reda (plinsko delavstvo, električno delavstvo, nameščenstvo živilske industrije in trgovine).

Daladier grozi

Snoči je predsednik vlade govoril po radiu in med drugim izjavil najprej to, da predstavlja sedanja borba proti vladi samo poskus, kako bi se eni stranki ali skupini posrečilo nasilno vsiliti svoje stališče državi, vsemu prebivalstvu in zakoniti vladi.

Sklenil sem, je vzkliknil Daladier, da napravim konec takim metodam in da odločno zavarujem splošno spoštovanje republikanskih zakonov. Vse te hitre zasedbe tovarn, delne stavke in grožnje s splošno stavko — vse to so poskusi neke tuje roke proti politiki miru, ki jo vodi naša vlada. Vlada pa bolj kot kdaj prej skrbi za čast in dostojanstvo Francije. Vlada skrbi za to, da bi se francoska kri ne prelivala za koristi, ki niso francoske. Vse te grožnje, nagle zasedbe tovarn in proglašanje za splošno stavko so bile le prikriti poteze z enim ciljem, in to je, da bi se naj merile moči med republikansko demokracijo in diktaturo manjšine nad delavstvom. Njegovo mnenje so sijajno dokazali dokumenti o tem, kar se je v četrtke zgodilo v Renaultovih tovarnah. To tovarno so ekrajni elementi zasedli brez vsakega razloga. Letaki, ki so jih delili v tovarni, dokazujejo politični izvor tega strokovnega gibanja. Naša vlada bi naj klonila pred grožnjami. Toda vlada bo odločno izpolnila svojo dolžnost. Francoski delavec naj bo prepričan v dno svoje duše, da mu to tuje delovanje ne bo prav nič koristilo. Naj se vsi francoski delavci zavedajo, da je njihov materialni položaj mnogo boljši, kot pa položaj delavstva v drugih velikih državah, ki so okoli Francije. Delavci prav dobro vedo, da njihovi socialni zakoni niso v nevarnosti. Francozi, ne uničujte svoje svobode in ne rušite je s svojimi lastnimi rokami.

Še dva dneva delita Francijo od splošne stavke. Ministrski predsednik Daladier odločno vztraja na svojem stališču, da borbo sprejme in da

stavko zlomi, ker hoče dokazati, da delavske množice niso več za svojimi dosedanjimi voditelji. Vlada pripravlja vse potrebne ukrepe, da bi za časa splošne stavke preprečila eventualni puč. Policija in vojska sta sestavili podroben načrt, da zadušita v kali vsako akcijo, ki bi jo skušali izvesti hujšači. Vlada je storila najostrejšje ukrepe proti širiteljem neresničnih vesti. Ker so se pa po večeršnjem govoru ministrskega predsednika Daladiera razširile vesti, da je splošna zveza delavcev odstopila od proglašanja splošne stavke, ker se boji posledic, je zveza danes izdala ponovno obvestilo, da bo stavko proglašila ob določenem času in da bo stavka ob določenem času tudi ugasnila, pa naj vlada stori kar hoče. Noben ukrep Daladiera ne bo dovolj oster, da bi mogel delavce prisiliti, da tega ne izvedejo. Na drugi strani pa je tudi zveza železničarskega osebja izdala proglas, da se tudi železničarji priključijo splošni stavki, kot je bilo to prvotno sklenjeno, samo z razliko, da bo ta stavka trajala nekoliko dalje, namreč od 4 zjutraj do 4 popoldne. Po tej uri pa se moraja zopet vsi železničarji mirno vrniti na delo in omogočiti, da se promet nemoteno nadaljuje naprej. Zaradi tega sklepa bo Francija v sredo za 12 ur ostala brez vsakega prometa, če vlada ne onemogoči te namere.

Daladier — uradnikom: „Kdor bo stavkal - bo odpuščen“

Pariz, 28. nov. c. Nocoj ob 20 je predsednik vlade Daladier vsem državnim ustanovam v Parizu in v provinci dostavil brzogovno okrožnico naslednje vsebine:

»Vlada zaupa vsem uradnikom in vsem javnim nameščenim. Trdno je prepričana, da bodo vsi na svojem mestu dne 30. novembra. Kdor bi izostal in ne bi bil na svojem službenem mestu, bo takoj odpuščen iz državne službe brez pravic do pokojnine.

Vsi načelniki uradov morajo dne 30. novembra sestaviti liste o navzočnosti vseh svojih podrejenih. Zvečer dne 30. novembra moraja brzogovno sporočiti te liste predsedniku vlade Daladieru. Dne 1. decembra zjutraj ob 8 mora imeti Daladier vse te liste na svoji mizi, da jih bo pregledal.«

Čemu zbližanje med Poljsko in Sovjetijo

Odgovor Poljske na nemško stališče o Ukrajini ...?

Varšava, 28. novembra. b. Poljsko-rusko izjavo smatrajo v političnih krogih za zelo značilen znak sedanje smeri poljske zunanje politike. To izjavo pozdravljajo, ker dokazuje, da Poljska vodi svojo poravo neodvisno zunanjo politiko. Izjavljajo, da je poljska vlada hotela objaviti to izjavo ravno v sedanjem trenutku, ker ji je mnogo na tem leželo, da javno poudari, da Poljska ni pripravljena se priključiti protisovjetskemu paktu. Po mnenju poučenih političnih krogov, ki so blizu poljski vladi, želi Poljska ohraniti ravnotežje med Nemčijo in sovjetsko Rusijo in neče dopustiti niti eni izmed obeh držav, da bi dobila premoč na hrbtu Poljske. Poljska to prav sedaj poudarja, ker se je razočarala zaradi stali-

šča Nemčije v vprašanju podkarpatske Rusije. To nemško stališče je namreč prišlo do izraza v ponovnem nemškem ugovoru glede skupne nemško-madžarske meje.

Poljski tisk se drži nenavadno rezervirano pri presoji poljsko-sovjetskih odnosov. »Kurier Polski« trdi med drugim, da so bili poljsko-sovjetski odnosi kljub paktu, ki bi moral trajati do leta 1940, v zadnjem času zelo slabi. List prav tako kritizira trditve nekaterih krogov, da se je poljska politika obrnila za 180 stopinj od Berlina k Moskvi. Sedanja pogajanja, pravi list, ne predstavljajo nobenega koraka, ki bi bil naperjen proti Nemčiji.

Poljski tisk napada Nemčijo

Varšava, 28. nov. TG. V zvezi s poročili o spopadih pri Čaki poroča poljski tisk, da napadi niso izvedeni samo proti Slovakom, temveč tudi proti Nemčiji, kateri poljski listi očitajo, da je s svojo propagando na Slovaškem izzvala Slovake proti Poljski, čeprav so bile poljske teritorialne zahteve do Slovaške izredno malenkostne. Odgovornost za protipoljsko propagando pade na novo imenovanega češkega vodjo nemške narodno-socialistične stranke na Slovaškem inž. Karmasina, katerega mnenje je brzokone za slovaško oblasti odločilno. Pa ne samo na Slovaškem, tudi v Karpatski Ukrajini dela Nemčija razpoloženje proti Poljski.

Berlin, 28. nov. TG. Iz merodajnih krogov poročajo, da Nemčija ne bo dovolila priključitve Podkarpatske Rusije k Madžarski. Istočasno se energično zanikajo vesti o sklenitvi nemško-poljsko-madžarskega sporazuma, glasom katerega bi Nemčija pristala na priključitev Podkarpatske Rusije Madžarski, medtem ko bi se Madžarska morala obvezati, da pristane na zgraditev nemške avtomobilske ceste skozi Podkarpatsko Rusijo. Poudarja se, da bi bilo zelo čudno videti, če bi Nemčija že v prvem mesecu po dunajski razsodbi hotela pristati na menjanje novih češkoslovaških meja. V ostalem pa tudi nemški tisk poudarja, da se je Madžarska izrekla, da je sporazumna z dunajsko razsodbo in mora torej ostati pri dani besedi.

Razlage v Parizu

Pariz, 28. nov. b. Poljsko-sovjetska pogajanja, ki bi morala dovesti do ponovnega imenovanja sovjetskega poslanika v Varšavi — to mesto je namreč prazno že od novembra 1937 — so vzbudila v vsej politični javnosti veliko pozornost. Splošno poudarjajo, da doseženi sporazum pomenja popolnoma novo postavko v poljski zunanji politiki ter temu dogodu pripisujejo toliko večji pomen, ker je bila objavljena skupna izjava nekaj dni po sklepu nemške vlade, da ne misli na spremembo svojega stališča glede Podkarpatske Rusije, oziroma skupne poljsko-madžarske meje. Iz Moskve prihajajo vesti, da so tamkašnji politični krogi mnenja, da je Poljska iskala zbližanja s sovjetsko Rusijo zaradi tega, ker je izgubila francosko prijateljstvo in ker je sedaj ostala osamljena napram Nemčiji.

Vtis v Londonu

London, 28. novembra. b. Veliko zanimanje je vzbudil zadnji odlomek poljske uradne izjave, v katerem se ugotavlja, da razgovori v Moskvi in uradna izjava pomenijo dogovor premišljeni in nespremenljivi sklep obeh držav, da svoje onose urejata na temelju obstoječih dvostranskih pogodb, katerih lojalno spoštovanje jamči trajen mir na skupni meji.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Zagrebiška vremenska napoved: Oblačno, morda padavine, hladneje.

Zemunska vremenska napoved: Pretežno oblačno vreme bo vsej kraljevini. Megleno bo. Tu pa tam dež. Toplota se bo dvignila.

Kominterne se iz Prage seli v Pariz

Riga, 28. nov. dl. Zaradi zadnjih dogodkov v Srednji Evropi je Kominterne v Moskvi vznemirjena in se je na zadnjih sejah ponovno pečala z nadaljevanjem komunistične propagande v Srednji Evropi, posebej, ko ne bo mogoče v Pragi več imeti podružnice Kominterne. V Pragi je bil namreč, kakor znano, sedež za komunistično propagando za češkoslovaško, poljsko, balkanske države in bližnji vzhod.

Kominterne je sklenila, da se njeni uradi iz Prage prenesejo v Pariz. Praški arhiv pa bo razdeljen na dveje: tajni arhiv bo prenesen v Mo-

podlago, kako so zbudili vse zdrave sile ljudske množice za ustvarjajoče delo na vseh področjih in kako so bogate vire države obrnili vse v prid narodnega blagostanja, dočim so se v preteklosti, ko so gospodarili odlični šefi sedanje opozicije, izgubljali v nič, oziroma v namene največikopotevnejše korupcije. In ker vlada temu ljudstvu popolnoma zaupa in mu more brez strahu dati odgovor tako za svoje storjeno delo, kakor za velike načrte v bodočnosti, da se vsestransko dogradi, kar se je začelo, zato ji ni treba nikogar terorizirati ali siliti, da se zanj izreče. Kandidati JRZ bodo svobodno izvoljeni od svobodnega ljudstva,

skvo, drugi poltajni pa v Pariz, in sicer s posebnimi sovjetskimi diplomatskimi kurirjem.

Tudi osebe prške propagandne podružnice bo razdeljeno. En del se vrne v Moskvo, da bo na razpolago tajni poljski Kominterne. Nekatere od njih bodo pozneje poslali na Poljsko in Madžarsko, da znova organizirajo komunistično gibanje, ki je v teh dveh državah v razsulu.

Drugi del osebja, kateremu pripadajo znani strokovnjaki za komunistično revolucionarno gibanje, pa odide v Pariz. Med njimi so znana komunistična, ozir. židovska imena: Bruno Keller, Gustav Beer, Jozef Dalling, Hans Krenker, Andrej Wolf, Vasilij Belanski, Ana Simonova, Milan Kubelka, Zaitan Hegedus in znani Zapotovski. Ti komunistični udarniki bodo verjetno v francoskih komunističnih organizacijah zasedli važna mesta, raz katerih bodo mogli kontrolirati delovanje francoske komunistične stranke. V Pariz se preselijo tudi znani češkoslovaški komunisti, in sicer Gottwald, ki je bil vodja čeških komunistov, Pick, ki je bil vodja nemških komunistov, Bogomir Smeral, vodja slovaških komunistov in znani propagandisti Stuck, Mittelmacher in Karel Svoboda.

Komunistična sekcija za Balkan je že zdaj imela svoj oddelek v Parizu, in sicer v Grange-belle 33. Ta sekcija bo zdaj okrepljena z novimi komunističnimi propagatorji, med katerimi so posebno znani Jovanovič, Bolgar Kolev in Romun Popescu. Sedež komunističnih sindikatov za Evropo pa je na Boulevard Magenta 51.

(Nadaljevanje s 1. strani)

Poročajo, da je bilo pred objavo uradnega poročila mnogo razgovorov med ruskim zunanjim ministrom Litvinom in poljskim poslanikom v Moskvi Grzybowski. Ta pogajanja so se pričela na poljsko pobudo.

V Berlinu hladni

Berlin, 28. novembra. e. Havasov dopisnik sporoča nocoj iz Berlina, da v Berlinu nemški vladni krogi ne kažejo prav nikakega presenečenja zaradi izjave, ki je bila podpisana med Poljsko in Rusijo. Baže v Berlinu celo izjavljajo, da je ta izjava načela pot za pomirjenje bližnjega evropskega vzhoda. Med sosedmi so take pogodbe nujne in je torej popolnoma razumljivo, da sta tako izjavo morali podpisati tudi Poljska in Rusija.

V Moksvi veseli

Moskva, 28. novembra. e. Obe vodilni vladni glasili »Izvestja« in »Pravda« objavljata danes uvodnike o novi izjavi, ki je bila podpisana med Poljsko in sovjetsko Rusijo. Oba lista poudarjata v svojih uvodnikih, da sovjetsko javno mnenje v celoti odobrava objavljeno izjavo, posebno pa tolačenje, ki ga je o tej izjavi objavila poljska uradna agencija PAT.

»Izvestja« pišejo v svojem uvodniku, da je izjava naraven odmev poslednjih dogodkov v srednji Evropi. Spor za Karpatsko Ukrajino je dokazal, da ima Nemčija z Ukrajino in ukrajinskim narodom svoje posebne namene. Ta svoj cilj bo skušala Nemčija sedaj nabrati doseči celo v zvezi z Romunijo. Proti takemu razpolaganju z ukrajinskimi težnjami pa se ne moreta strinjati Poljska in sovjetska Rusija.

Sicer pa piše list, da važnosti te izjave ne smemo podcenjevati pa tudi ne pretiravati. Zanimljivo je izjava samega dragocen doprinos splošni mirovni politiki in jo zato mora sleherni prijatelj miru le pozdraviti.

»Pravda« piše v svojem uvodniku, da bosta poslej Poljska in sovjetska Rusija iskreno sodelovali in se lojalno spolnjevati v tekmi za ohranitev miru na svetu.

Japonski nameni s Kitajsko

Obsežen načrt v sedmih točkah

Tokio, 28. novembra. AA. (Reuter.) Po pisanju japonskega lista »Kokumin Simbun« je japonska vlada izdelala v sedmih točkah svoj načrt za politiko na Kitajskem:

1. Vse pogodbe in sporazumi političnega značaja, včevši tudi pakt 9 sil, se morajo odpovedati ali pa spremeniti.
2. Vse ustanove, splošne koristi mora Kitajska voditi neodvisno, ter mora nadzorovati tudi svojo zunanjo trgovino.
3. Tuje velesile morajo priznati japonsko prvenstvo v kitajski obrambi, kakor tudi v politični in gospodarski upravi.
4. Gospodarska delavnost prebivalstva Kitajske, kakor tudi pripadnikov drugih narodnosti, mora biti omejena v okviru kitajske samostojnosti.
5. Sodelovanje Japonske in Kitajske pri narodni obrambi ter politični in gospodarski upravi mora biti določeno širše, kakor sodelovanje tujih držav.
6. Druge velesile se ne smejo vmešavati v razvoj kitajskega gospodarstva, zlasti pa v tistih podjetjih, ki so potrebna na obrambo vzhodne Azije. Ne smejo vstopiti tudi ne v uprave indu-

strijskih podjetij, katerih delo je namenjeno vojaškim potrebam, kakor so n. pr. železnice, pristanišča, pomorski promet, letalska in vojna industrija.

7. Japonska bo podpirala in vodila kitajsko gospodarsko delavnost zaradi skupne obrambe vzhodne Azije.

List pristavlja, da je treba priznati posebne kitajsko-japonske odnose, kajti obe državi sta odločeni, da se skupno dvigneta ali pa propadeta.

Tokio, 28. novembra. b. Po daljšem času je japonski generalni štab sporočil, da so kitajske čete polnsene na zapadno stran Kantona in da mestu ne grozi nič več nevarnost. S tem Japonci samo potrjujejo, da je divizija maršala Čankajška resno ogrožala Kanton, ki je bil že pred padcem, pa je spretno japonsko vojsko vodstvo pravočasno uvidelo nevarnost in poslalo močne okrepitve, ki so Kitajce vrgle nazaj. Japonci trdijo, da so Kitajci potisnjeni daleč na zapad, tako da Kantonu ne grozi nič več nevarnost. Japonski generalni štab pa istočasno demantira, da bi prišlo do spora med angleškimi vojaki in Japonci.

Nova ČSR in jamstvo za njene meje

Zapadne velesile imajo gluha ušesa za prošnje praške vlade

London, 28. nov. b. Češke želje in napor, da bi v kratkem dosegli jamstvo za nove meje češko-slovaške republike, zlasti pa ozirom na spor glede Karpatske Rusije, se ne bodo tako hitro izpolnile, ker nastajajo za ureditev tega vprašanja hude ovire. Češkoslovaški poslanik v Londonu G. Maesaryk je obiskal le v četrtlet Foreign Office in je izročil tam noto, vendar pa prihajajo zdeli po vprašanje Chamberlaina iz Pariza poročila, da so se francoski in angleški ministri zedinili, da glede tega vprašanja zavzamejo stališče pričakovanja. Oni namreč smatrajo, da je bolje počakati na pomiritev in zjasnitev nejasnega položaja v jugovzhodni Evropi in predvsem ne storiti pobude, dokler mednarodna komisija v Berlinu, ki ji je poverjeno nadzorstvo in izvedba monakovskega sporazuma, ne izjavi, da smatra nove češkoslovaške meje za dokončne.

Odločilno stališče zapadnih velesil, da storijo samolastno odločitev, ne gre toliko na račun zaželenega jamstva, kakor pa na dejstvo, da se nočeta zopet povsem navezati na češko vprašanje. Tudi dejstvo, da se Anglija in Francija nista udeležili dunajske konference, kjer so padli sklepi o novih čeških mejah, je smatrati kot vzrok za njuno sedanje stališče.

Poljaki še trgajo slovaško ozemlje

Bratislava, 28. novembra. AA. (ČTK.) Tiskovni urad slovaške vlade je objavil naslednje uradno poročilo:

Slovaško orožništvo in drugi oddelki oboroženih čet so včeraj zjutraj izpraznili vasi Buha,

Hora in Hladovka. Prebivalstvo je v joku prosilo zastopnike slovaške vlade, da naj ne dopuste, da bi bili odtrgani od Slovaške. Kljub temu pa ni bilo nikakih spopadov ali incidentov. Ze jutraj so poljske čete vkorakale v te vasi, izvedle pa so zasedbo tako, da so zasedli več ozemlja, kot pa je bilo dogovorjeno. To se vidi tudi iz spisov razmejitvene komisije, ki Poljakom ni dodelila toliko ozemlja. Poljaki so zasedli tudi Smeronjko, niso pa o tem pravočasno obvestili Slovakov, tako da slovaške oblasti te vasi niso mogle zapustiti pravočasno. V zasedenih vaseh ni nikdo pozdravljaj Poljakov in nikjer ni bilo nobenih zastav. Med Zdijaro in Javoro je padlo nekaj strelcov. Ubila sta bila neki poljski podpolkovnik in kaplar. Na češkoslovaški strani ni bilo nobenih žrtv.

Stroga vlada na Slovaškem proti Judom

Praga, 28. novembra. dl. Slovaška vlada je izdala odločbo, da bo vsak Jud, ki bi se pregrešil zoper državno svobodo Slovaške, poslan v koncentracijsko taborišče, ki bo zgrajeno nalašč za Jude. Razpuščena je tudi judovska stranka, ki je na Slovaškem obstajala od l. 1920. Prav tako je bila razpuščena slovaška nacionalna stranka, ki je v četrtlet sklenila, da hoče še naprej samostojno delovati. V slovaški nacionalni stranki so bili včlanjeni slovaški protestanti. Ostala je torej samo še Hlinkova slovaška ljudska stranka kot edina stranka na Slovaškem.

upa in ker je predsednik vlade pri zadnjih dogodkih dokazal svojo požrtvovalnost in sposobnost, mu Horty sporoča, da ne sprejema ostavke Imredyjeve vlade.

Budimpešta, 28. nov. b. Madžarski zunanji minister Kanya je podal danes ostavko. Ni še nikakega sklepa o tem, kdo bo njegov naslednik.

Šah

Amsterdam, 28. nov. Velemejstrski turnir na Holandskem se je včeraj zaključil in je končni izid naslednji:

Prvo mesto si delita Keres in Fine, ki imata po 8 in pol točke. Sledi jima Botvinnik s 7 in pol, nato pa pridejo dr. Aljechin, dr. Euwe in Reševski, ki imajo po 7 točk. Capablanca je dosegel 6 točk, Flohr pa 4 in pol.

Keres je edini med njimi, ki ni bil niti enkrat premagan. Obakrat je celo premagal svetovnega prvaka Aljechina. Po izidu tega turnirja ima sedaj Keres pravico do dvoboja za svetovno prvenstvo z Aljechinom.

Salamanca, 28. nov. AA. DNB.: Službeno poročilo nacionalističnega vrhovnega poveljstva pravi med drugim, da so nacionalistična letala včeraj bombardirala Barcelono. Pri tej priliki je izbruhnil ogenj v pristaniških napravah. Včeraj so nacionalisti bombardirali tudi postajo v Segarbi.

Nad 10.000 Dolenjcev in Belokranjcev ob dr. Korošcu

Nad 6000 ljudi posluša dr. Korošca na zborovanju v Novem mestu

Ljubljana, 28. novembra. AA. Danes ob 10 dopoldne je bilo v Novem mestu veliko manifestacijsko zborovanje JRZ, katerega se je udeležil notranji minister dr. Anton Korošec. Pri vstopu v Novo mesto so dr. Korošca pričakovali senator in okrajni kandidat za okraj Novo mesto dr. Fran Kulovec, njegov namestnik banski svetnik Vebler ter okrajni glavar Vidmar. Novo mesto je bilo okrašeno z državnimi zastavami.

Sijajen sprejem voditelja slovenskega naroda

Pred Prosvešnim domom, kjer je bilo to veliko volivno zborovanje JRZ, so se zbrali člani krajevne organizacije JRZ in zastopniki okrajne organizacije JRZ. Poleg teh so se sprejema ministra dr. Korošca udeležili še zastopniki državnih in samoupravnih uradov, zastopniki društev in korporacij, ravnatelj gimnazije s profesorji, učiteljsko zborovanje, dijaki srednjih šol pa so z drugimi šolarji stali v gostem špalirju od trgovine Turk do Prosvešnega doma. Mala deklica je deklamirala prigodno deklamacijo in izročila dr. Korošču lep šopek cvetja. Ves čas je godba igrala korošnice. Vsak otrok in vsaka učenka je imela v rokah malo jugoslovansko zastavico. Ko je minister dr. Korošec šel skozi njihov špalir, je bil navdušeno pozdravljen z vzklikanjem in mahanjem zastav. Pred samim Prosvešnim domom so ministra dr. Korošca sprejeli prošt Čerin z zastopniki duhovščine iz mesta in okraja, župan dr. Marjan Polenšek z občinskimi svetniki, predsednik sodišča Barle, državni tožilec Prijatelj, starešina okrajnega sodišča Kavatelj, ravnatelj gimnazije Vagaja, upravitelj meštanske šole Zabukovec, upravitelj ljudske

šole Mavrič, ravnatelj kmetijske šole inž. Abšec, več županov iz okolice, zastopniki gasilcev, zastopnik finančne kontrole, poveljnik mesta kapitan I. razreda Krstič, kapitan v p. Škrl in mnogi drugi. Minister Korošec se je pozdravil in rokoval z vsemi pred Prosvešnim domom.

Prvi je ministra dr. Korošca pozdravil dr. Polenšek, ki je v svojem govoru poudaril, kako je vesel on in vse mesto, da je danes v njihovo sredo prišel voditelj slovenskega naroda dr. Korošec, ki kljub svoji težki odgovorni službi najde čas, da v tej volivni dobi neumorno obiskuje slovenske vasi in mesta in s tem vsem daje primer, kako je treba zmerom delati za svoj narod.

Dr. Korošec častni meščan Novega mesta

Župan je v svojem govoru obenem sporočil dr. Korošču, da ga je novomeška občina izvolila za svojega častnega meščana, in mu izročil diplomu s sledenimi besedami: »Mi smo vaši, a vi ste naši! Bog vas živi! Živel naš voditelj dr. Korošec! Vsi prisotni so na en glas pozdravili »Bog živi dr. Korošca!« Živel naš vodja! Godba je za-

Bela Krajina vsa v taboru dr. Korošca

Črnomelj, 28. novembra. Danes ob 3 popoldne je imel svoje veliko zborovanje voditelj slovenskega naroda tudi v Črnomlju za vso slovensko Belo Krajino. Ta dr. Korošecvohod v Črnomlju je bila tako veličastna manifestacija, kakršne Črnomelj še nikdar ni doživel. Nad 4000 ljudi je privlelo iz vseh občin in vasi Bele Krajine poslušat voditelja slovenskega naroda. Ob sprejemu je igrala godba. Dr. Korošca so obsipali s cvetjem in z mnogimi vzkliki dajali duška svojemu narodnemu navdušenju.

Zborovanje je potem bilo v veliki dvorani nove šole, ki pa je bila mnogo premajhna, da

igrala državno himno, ki so jo vsi prisotni poslušali odkritih glav. Minister dr. Korošec se je zahvalil županu in vsem, ki so se udeležili sprejema. Njegove besede so prisotni navdušeno pozdravili.

Nato je dr. Korošec skozi gost špalir mladine JRZ odšel proti dvorani Prosvešnega doma. Mladina JRZ mu je pri tej priliki priredila navdušeno manifestacijo, kakor tudi kralju Petru II., knezu namestniku ter predsedniku vlade dr. Stojadinoviču. Prosvešni dom je bil krasno okrašen. Dvorana in galerija sta bili nabitosti polni. Množica, ki je bila zbrana na ulici, je poslušala govor po zvočnikih.

Zborovanje

Zborovanje je pričel banski svetnik Vebler, ki je pozdravil ministra dr. Korošca. Nato je govoril minister dr. Korošec in v enournem govoru razložil notranjo in zunanjo politiko vlade. Njegov govor so zborovalci pogostokrat prekinjali z mogočnim odobravanjem in ploskanjem. Za dr. Koroščem je govoril še senator dr. Kulovec, nakar je bilo zborovanje zaključeno ob prepevanju narodnih pesmi. Iz Novega mesta je minister dr. Korošec odpotoval v Črnomelj, kjer je imel ob dveh popoldne zborovanje.

Kakor smo prejeli poročilo od druge strani, se je političnega zborovanja v Novem mestu v dvorani in zunaj dvorane udeležilo nad 6000 ljudi.

bi sprejela vase vso ogromno množico. Tisoče ljudi je stalo zunaj na ulici ter so poslušali dr. Korošcev govor po zvočnikih. Tam od one strani Kolpe pa je prišlo nekaj mačkovskih esedov, ki so mislili, da bodo lahko igrali svojo mačkovsko komedijo tudi med slovenskimi Belokranjci. Ko pa so videli ogromno množico slovenskega ljudstva, zbrane okrog svojega voditelja, so onemeli in se izgubili.

Ta manifestacija belokranjskega slovenstva je že danes temeljit odgovor vsem, ki so upali slovenski narod pri decembrskih volitvah zlorabljati v tuje namene.

Kdo daje mačkovcem milijone za volitve?!

Na drugem mestu poročamo, kako se na raznih krajih naše domovine prikazujejo ljudje, ki kar po kovaču hočejo kupovati slovenske glasove za Mačkovo listo. Upravičeno se človek vpraša, odkod ta denar. In na to vprašanje odgovarja zadnja »Samoupravac«, kar dokazuje, da mačkovci tudi drugod raztresajo denar. »Samoupravac« takole veli:

»Naši politični nasprotniki neprestano tožijo, češ da nimajo prilike zaslužka in da žive v velikem pomanjkanju. Mnogi od njih se delajo politične mučenike in hodijo okoli slabo oblečeni, neobriti in zelo skromni. To pa je le na zunaj. Za to bedo in siromaštvom pa se skriva obilica denarja, kar se je najbolj jasno pokazalo ob teh volitvah. Znano je, da tak volivni boj, kakršnega vodi današnja opozicija, nikakor ni poceni stvar. Na drugi strani pa je tudi znano, da razni voditelji združene opozicije nimajo navade, da bi za strankarske namene vpregli tudi svoj žep. Če torej vemo to in ono, se moramo začuditi, kdo plača vse te velike volivne stroške. Še pred kratkim smo na primer vedeli, da je opozicija in JNS dobivala podpore iz inozemstva. Sedaj pa so se ti vrelci posušili. Zato ostaja samo še en vrelce, in ta je Moskva. To bi tudi ne bilo čudno, ker bi sicer ne bilo mogoče razložiti, odkod naenkrat toliko levitarjev in pronosiranih komunistov na listi dr. Matka. Vendar je težko verjeti, da bi prvaki združene opozicije gojili kako ljubezen do marksizma. Vsekakor bi taka pomisel morala biti skrajno neugodna za naše politične nasprotnike.

Če pa pretrčemo vse okoliščine, v katerih dandanes združena opozicija agitira med ljudstvom, se mora vsak človek vprašati, kdo neki vse to plača. Res, nekaj zbira za svoj volivni fond sami. Toda večina nima denarja, da bi z njihovimi prispevki bilo mogoče kaj takega plačati. Voditelji pa, kakor rečeno, ne dajejo, kvečjemu plačujejo le za svoje okraje. Zato še vedno ostaja vprašanje, kdo daje združeni opoziciji denar in komu nese, da je vložil toliko denarja v tako nevarno podjetje.

Na to vprašanje je mogoče samo en odgovor. To so tisti, ki so na listu dr. Uačka poslali toliko skrajnežev in znanih komunistov. Zakaj med ko-

munističnimi kandidaturami na listi združene opozicije in pa med preobilico denarja, ki ga imajo naši politični nasprotniki, je vsekakor nekaka vzročna zveza. To nam bodo priznali celo tisti gospodje iz vrst združene opozicije, ki sicer zaradi svoje kratkovidnosti zaslužijo naše iskreno obžalovanje. Priznati namreč moramo, da je v vrstah današnje opozicije dosti ljudi, ki dobro mislijo, ki pa zgolj iz trme ali iz jeznoritosti opravljajo opravke, ki nikakor nečelo priznati, da z njim bolj škodujejo narodu kakor pa stranki.

Volitve so na pragu. Le še dva tedna, pa bomo vedeli, kdo ima zaupanje ljudstva. Takrat bo najbrže že bolj jasno, kdo je imel interes finansirati današnjo opozicijo in njeno akcijo, katere pa je že vnaprej obojena na neuspeh, ker je zoper njo bilo vse ljudstvo.

Že kupujejo glasove

Od raznih strani Slovenije prihajajo poročila, da kakor gliste po dežju lezejo na beli dan razni politični tihotapci ter krošnjariji, ki na tihem obdelujejo volivce ter jim ponujajo po kovaču za glas, ki bi ga dali Mačku. Poleg teh hrvatskih krošnjarjev je tudi drugih potepuhov vedno več v našem podeželju. S takimi metodami, ki precej diše po podtalni marksistični agitaciji, kakršna se je morda kdaj obnesla na Hrvaškem, pri zavednih Slovenceh ti tuji priganjači ne bodo nič dosegli. Vsak naš človek se zaveda, da mu tisti kovač, najsi še tako prav pride, ne more prinesiti nobene koristi, ker bi zaradi tistega kovača pomagal na konja ljudem, ki bi mu potem tisočake jemali iz žepa. Sploh pa nastaja vprašanje, kdo ima toliko denarja na razpolago, da kar za vsak glas lahko da po kovaču. Kje je tista velika vasa, ki razpolaga s tolikim denarjem? Odkod se je vzela ta denar, ki naj kupuje slovenske duše, da bi glasovale zoper svoje ljudi in zoper svoje slovenske interese za tuje ljudi in tuje interese?

Slovenski volivci niso napradaj in bodo te politične krošnjarije ter potepine pogladi nazaj, odkoder so prišli! Tako velela slovenska čast in zvestoba!

»Mačkova-Jevtičeva lista je marksistična in judovska«

»Nezavisnost«, glasilo hrvatskih nacionalistov, na prvi strani prinaša dolg članek pod naslovom »Hrvatski nacionalisti 11. decembra ne bodo glasovali niti za eno listo!«. V tem članku je med drugim tudi rečeno: »Teh volitev 11. decembra nimamo za važne, ker smo imeli važne one volitve 5. maja leta 1935. Tiste volitve smo res imeli za plebiscit. Vemo pa, da plebisciti niso vsakega leta, ker sicer izgube svojo vrednost. Vemo tudi to, da teh volitev 11. decembra Hrvatji niti ne smemo imeti za plebiscit, ker bi tukaj nasledili. Naša fronta iz leta 1935, je razbita v Bosni, kjer naši muslimanski bratje iz strankarskih ozirov gredo s Stojadinovičem. Vemo, da tudi v Sloveniji ne bo za nas (Hrvat) bolje, pač pa mnogo slabše, kakor je bilo leta 1935. Vemo, da v Vojvodini stoji prav tako. Te dni bomo, da so Nemci sklenili glasovati za vlado, vemo pa tudi, da so leta 1935 glasovali s Hrvatji. Wilder in Maček sta zadnja tri leta napravila toliko težkih zločinov zoper naš narod. Med drugimi tudi tega, da sta nas pred zunanjim svetom umazala, češ da so Hrvatji za ideologijo in politiko Moskva-Pariz. To je bodisi za Italijane bodisi za Nemce največja žalitev, naj-

večje neprijateljstvo. Zato ni čuda, da se Nemcem priskrtila Mačkova lista in da takorekoč za njo ne morejo glasovati... Toda najvažnejše je to: hrvatski kmetje so izgubili zaupanje v Mačka in njegovo »politiko«. Tako imamo v raznih hrvatskih krajih mnogo okrajev, kjer niti 40% volivcev ne pojde volit. Ne pojdejo, pa če bi jih tudi z volji vlekli na volišče! In to se dogaja v najbolj zavednih in najbolj udarnih krajih. Razume se, da ne bodo glasovali za vladno listo. Toda glasovali tudi ne bodo za Maček-Jevtičevu listo, ker jo imajo za nehrvatsko, belgrajsko, zraven tega pa še za marksistično in židovsko! Ti ljudje so leta 1935, vsi glasovali zoper Jevtiča, pa bi tudi danes kakor en mož prišli glasovat — če bi le imeli za koga!«

Belgrajske novice

Belgrad, 28. novembra. m. Davi je prispel v Belgrad profesor Fischer, član mednarodnega inštituta v Londonu. Ostal bo v Belgradu do petka in bo priredil v Angleško-ameriško-jugoslovanskem klubu predavanje o vprašanju mednarodne politike. Profesor je na znanstvenem potovanju po Evropi in zbira material za svoje delo, ki ga bo objavil o evropskih mednarodnih problemih.

Belgrad, 28. novembra. m. Svod za pospeševanje znanje trgovine je na svoji seji na predlog Združenja izvoznikov kraljevine Jugoslavije izvršil razdelitev kontingentov 60 vagonov zaklane perutnine, namenjene za Anglijo. Od tega kontingenta sta dobili trdki J. Reinhardt in K. Reinhardt iz Pluša po 20.000 kg, trdka E. Vajda v Čakovcu pa 30.000 kg. Ostale količine za izvoz pa odpadejo na druge izvozne trdke po državi.

Belgrad, 28. novembra. m. Danes vlada v Belgradu pravo politično zatijše, ker so vsi ministri izven Belgrada na agitacijskem potovanju.

Škof dr. Njaradi apostolski administrator za Karpatsko Ukrajino

Bratislava, 28. novembra. TG. Na uradnem mestu potrjujejo vest, da je apostolski nuncij v Pragi obvestil zunanjega ministra Chvalkovskega, da je sveta stolica imenovala dr. Dionizija Njaradija, škofa katoličanov vzhodnega obreda s sedežem v Križevcih v Jugoslaviji, za apostolskega administratorja Karpatske Ukrajine.

Kralj Karol se je vrnil

Bukarešta, 28. novembra. AA. Rador: Romunski kralj Karol se je v spremstvu vojvode Mihaela vrnil s svojega potovanja v London, Pariz, Bruselj in Berchtesgaden na dvorsko postajo Mogoșoaia.

Imredy ostane

Budimpešta, 28. nov. AA. Kr. namestnik Horty je poslal prisrčno pismo predsedniku vlade Imredyju, v katerem mu sporoča, da je zasljal najuglednejše politične osebnosti in prišel do pričanja, da ni prav nobenega razloga za to, da bi se morala vlada umakniti. Državi so potrebne reforme, ki jih narod pričakuje. Imredy naj s svojim delom izvede te reforme. Ker mu popolnoma za-

Napredek Mirne peči

V nedeljo je bila Mirna peč priključena na električno omrežje - Odprt je bil tudi nov most čez Temenico

Zadnja nedelja v novembru letos bo ostala z zlatimi črkami zapisana v kroniko Mirne peči. Saj je ta dan Mirna peč slovesno praznovala dva tako važna dogodka za svoj bodoči gospodarski razvoj. Poseben poudarek slovesnostim pa je dal g. ban dr. Marko Natlačen, katerega so občani in okoličani navdušeno sprejeli ob 4 popoldne, ko je prišel v spremstvu referenta za elektrifikacijo, inšpektorja g. inž. Rueha, da odpre most čez Temenico in da priključi Mirno peč na banovinsko električno omrežje. Vsa Mirna peč se je na to slovesnost skrbno pripravila: s hiš so visele zastave, nad cesto pa so se peli slavoloki z napisi na visokih mlajih. Ob prihodu g. bana so pevci zapeli državno himno, nakar je pozdravil g. bana domači župan g. Ivan Opara, v imenu župljanov pa župnik, duhovni svetnik g. Anton Zore. V imenu šolske mladine je še šolar deklamiral prigodno pesmico. Po pozdravu zastopnikov Fantovskega odseka so krenili visoki gostje, med katerimi je bil tudi okrajni načelnik g. Stane Vidmar in član banskega sveta g. dr. D. Vebler, skozi špalir gasilcev, ki so postavili za sprejem res močne čete svoj članov k novemu mostu čez Temenico pri Ivanji vasi. Tudi vsi drugi udeleženci slovesnosti, katerih je bilo okrog 1500, so pospremili goste do mosta, kjer je najprej opravil blagoslovitveni obred domači župnik Zore; za tem je govoril član banskega sveta g. dr. Vebler, ki je poudarjal, da javna delavnost v najrazličnejših panogah dovolj jasno govori, kdo danes vodi slovenski narod in komu se imamo zahvaliti za napredek, ki smo ga doživeli v zadnjih letih. Končno je župan naprosil g. bana, naj odpre novi most, ki ga je Mirna peč in tudi vsa daljna okolica že toliko let težko pričakovala.

Pomen javnih del

G. ban dr. Natlačen je najprej označil važnost novega železnobetonskega mosta glede na to, da je bil stari leseni most pri mlinu že popolnoma izrabljen. Stari most se je že skoraj podiral in vsaka večja voda je grozila, da ga bo odnesla. Poleg tega je imel prejšnji pretočni profil, zaradi česar je voda zastajala in preplavljala cesto ob mostu. Za novi železnobetonski most, ki je bil zgrajen z mnogo večjo odprtino in v večji višini, ti nedostaki odpadejo. Hkrati pa je bila z novim mostom preločena še cesta v dolžini dobrega pol kilometra. Nova cesta je lepa in široka in gre v mnogem proti povodnjim zavarovanem nasipu čez ozemlje, ki ga voda včasih poplavlja. Da voda kljub temu ne bi zastajala, je v cestnem nasipu zgrajen še manjši most, pod katerim bo voda mogla odtekati naprej. S preložitvijo ceste pa je odpadel tudi izredno strm klanec na stari cesti, ki se je ob mlinu vzpenjal po desnem bregu Temenice z vzponom 26%. Na novi preločeni cesti pa ne znaša največji vzpon niti 9%. Z zgraditvijo mosta in ceste pa je bilo pomagano tudi delavstvu, ki si je želelo zaslužka. Pri teh delih je bilo plačanih letos od januarja do konca septembra okrog 60.000 din, pri čemer jih je 50.000 odpadlo na delavce-težake, ostalo pa na strokovno delavstvo. Tako je precejšna vsota prišla med ljudi, ki so potrebni zaslužka, saj je bilo povprečno zaposlenih pri teh delih vedno nad 30 delavcev, ki so bili večinoma domačini. Denar, ki so ga ti delavci zaslužili, je šel seveda v korist krogotok med trgovce in obrtnike, s čimer so od teh del imeli korist prav vsi. Ko odpiramo sedaj ta most, je prav gotovo iskrena želja nas vseh, da ta pridobitev služi napredku in blagostanju Mirne peči in njene lepe okolice.

G. ban dr. Natlačen je zatem med navdušenim vzklikanjem prerezal s trobojnicno okrašenim vrvi, ki je simbolično označevala zaprti most, ki je bil s tem izročen prometu. Vsa množica je spremljala g. bana med vzklikanjem kralju Petru, knezu namestniku, predsedniku vlade dr. Milanu Stojadinoviču, voditelju Slovencev dr. Korošcu, nazaj v vas, kjer naj bi se v mraku prižgala prvič električna luč.

Kdo je vodil elektrifikacijo Slovenije

Na lepo okrašeni tribuni je očrtal g. ban dr. Natlačen razvoj elektrifikacije pri nas. Poudaril je, da je sprožil to veličastno zamisel duhovnik dr. Evgen Lampe, član nekdanjega deželnega odbora kranskega, ki je uspel, da se je zgradila na Završnici velika deželna hidrocentrala. Tedanji politični nasprotniki dr. Lampeta in stranke, kateri je pripadal, so ogorčeni vpili in pisali, da bo Lampe spravil deželo Kranjsko zaradi elektrifikacije na kant. In vendar moramo danes ugotoviti, da je bil slovenski duhovnik in odličen voditelj tedanje SLS tisti, ki je imel smisel za napredek, in ki se je brez strahu pred zabavljanjem odločil za tako velik načrt, katerega sadove uživa danes že velik del Slovenije. Med vojno in v prvih povojnih letih elektrifikacija sicer ni napredovala in ker ni bilo samouprav, je razumevanje zanjo vedno bolj pešalo. Morala je nastopiti šele leta 1927 oblastna samouprava, ki je v

naslednjih letih nadaljevala začetno elektrifikacijsko delo. Tudi zadnja leta se je zamisel elektrifikacije uresničevala z vso doslednostjo in vsi poznate tiste, ki so to omogočili. Kaj to pomeni, ve vsak, saj je električna sila osnoven vir za blagostanje in napredek v gospodarstvu in v kulturnem življenju. Naj se zavedajo vsi, da je do tega napredka prišlo zato, ker so Slovenci bili vedno enotni, in da bodo tudi v bodoče napredovali le, če bodo ostali složni. Ko bo danes prvič zagorela luč v Mirni peči, smo prepričani vsi, da bo ta luč še bolj poživila ljubezen do naše ožje domovine, države Jugoslavije in njenega mladega vladarja kralja Petra II.

Med vzkliki kralju Petru, kraljevskemu domu in državi je na dano znamenje zagorela električna luč in močni žarometi so obsijali množico, ki je presenečena ostmela. Nato so odšli vsi skupaj v župno cerkev, ki je bila prav tako lepo osvetljena od zunaj z žarometi. Notranjost cerkve je bila mogočno razsvetljena, gorele pa so tudi stare petrolejke, ki so seveda svetile le same sebi. Še preden je mogel opraviti domači župnik ob asistenci misijonarja Tavčarja in domačega kaplana Petriča blagoslovitveni obred, je nekdo iz nagnjivosti povzročil na omrežju kratak stik. Luč je ugasnila. V kratkem času pa je bila napaka odstranjena in nato tudi zaključen zadnji del lepe slovesnosti.

Vprašanje spomenika kralja Aleksandra

Ali naj bo rešitev spomenika po načrtu g. inž. Hermana Husa res sprejeta?

...Toda ne da bi pretiraval njegovo hvalo, meni se zdi mnogoobsežna duša in njegovo bistveno jedro tako dragoceno in redko, da bi mu našli, ako naj se točno izrazimo, vrstnika samo v njegovem zrcalu in kdorkoli sicer bi hotel za njim stopinje pobirati, bi bil samo njegova senca, nič več. Hamlet V, 2.

Sodeč po članku v »Jutru« (petek, 18. nov.), je odbor za postavitev spomenika Pitaškemu kralju Aleksandru dokončno sprejel idejni projekt gospoda inž. arh. Hermana Husa. S tem se nam obeta spomenik ogromnih mer (merjeno po skici v istem članku okrog 14 m) in na prostoru, ki mu gotovo ne bo lahko najti primere. Kakšna misel in kateri zaključki so dovedli projektanta, da je izbral prav to mesto in take dimenzije?

Ta ogromna postava, stoječa ali na konju, kar mase ne izpremeni, bo vidna že izpred pošte, na koncu s stebri ali vrati zaprte prometne Aleksandrove ceste. Postavljena je v njeno os, v najprometnejši pas, pred Tivoli, ki naj bi pogledu nudil široko perspektivo. V tem primeru je okolica dobljena, ki širokega odprtega, pogleda ne bo mogla dati. Na levi strani spomenika bo stala Moderna galerija, ki bo precej nižja od kipa (tudi višja zgradba bi edino mogočnemu pogledu ne koristila), na desno, bolj odmaknjena, pa stoji pravoslavna cerkev. Med njo in kipom bo zgrajen kiosk, ki naj bi z zelenjem za sabo blažil nasprotje višin. Za spomenikom si je projektant zamislil nekako stebrovje ali vrata (propileje!), kar bo z okolico zapiralo pogled na Tivoli. Vse opisano bo močno utesnilo prostor, v katerem bo stal kip pokojnega kralja.

Stari Egipčani so si postavljali v neskončno ravno kolose, ker bi se plastika v naravni velikosti v neomejenem prostoru izgubila. Postavljali so jih pred močeno, mirno fasado svojih templjev, nikdar ne v utesnjene ulične hodnike.

Pogled na spomenik v osi kraljevega »trga« bo iz bližine gledalca begal, zapiral mu bo pot in smer. V klasičnih dobah je veljalo pravilo: Spomenike v mrtvo točko prostora. Torej iz osi, ne v črto prometa in ne v os vhoda. Egipčani so svoje skulpture dosledno odmakali iz osi prometnih smeri in vhodov. Ali more v tesni okolici učinkovati ogromna plastika monumentalno? Za veduto pa je treba širokih perspektiv. Izpred pošte, po Aleksandrovi cesti, ne dovolj široki, zroč mimo vsemogočnih reklamnih napisov, preko dirjajočih in hrupnih vozil, se bo pogled ustavil na kraljevem liku. Ta lik bo nasilno presekala smer pogleda tja gori do Tivolskega gradu. Ali je sploh potrebno, da se spomenik vidi na tolikšno daljavo, v takih okoliščinah? Saj učinkuje le efektno, reklamno. Bahavost ubije vsak umetniški učinek.

Inž. arh. Husu se je zdelo potrebno ločiti tivolski park od mesta. Danes bi človek pričakoval prav nasprotno. Povezati mesto čim bolj z zelenjem v parku, odpreti pot vanj, združiti ju čim bolj v harmonično celoto. Zgora med mestom in parkom, ki ima tako srečno lego kakor Tivoli, je nesmiselna in škodljiva.

Projektant pušča popolno svobodo likovni rešitvi, predpisuje le maso in višino. Gotovo se pa noben kipar ne bi mogel odločiti za lik, kakršnega predstavlja skica, a naj bi bil kakršenkoli, ne bi mogel rešiti situacije.

Dr. Maček: »Ampak gospoda, moj dežnik je vendar premajhen za toliko strank. Saj vidite, da se naglo bliža huda ura, pa boste do kože premočeni.«

Združena opozicija: »Nič ne de, gospod predsednik, da bodo le naše glave na varnem, ostalo nas res nič ne briga...«

Artin

Dobra prebava pol zdravlja! Lahko normalno iztrebljanje pri zaprtju, lenosti črev. Vam bodo omogočila dražila dr. Wenderja.

2 kom Din 1'50, 12 kom. Din 8'—, 60 kom. Din 27'—.
Reg. S. br. 22115/33.

Novinarski koncert

Za novinarski koncert, ki bo tudi letos umetniška in družabna prireditev prvega reda, a mu daje še poseben poudarek dejstvo, da je uvrščen med oficijelne prireditve v proslavo 20-letnice našega narodnega osvobojenja in zedinjenja, so prireditelji pripravili naslednji

Spored:

- Državna himna.
I. Emil Hochreiter: *Gospodarski zvon*; Peter Jerab: *V jutro pomladno*; Anton Foerster: *Spak*. — Poje pevski zbor »Grafika« pod vodstvom pevovodje g. Danila Cerarja.
II. Milojević: *Sarplaninška uspavanka*; Dvoržak: *Arija Marine iz opere »Dimitrije«*; Lajovic: *Kaj bi le gledal*. — Poje operna pevka gđ. Vera Majdičeva.
III. Tri slovenske pesmi. — Poje operni pevec g. Marij Simenec (Zagreb).
IV. Sibelius: *Valse triste*. — Pleše soloplesalka Narodnega gledališča ga. Gizela Bravničar. — *Janko in Metka*, plesni duet ra Parmove. — *Triglavske rože* — izvajata dve učenki ga. Bravničarjevo.

Od mor

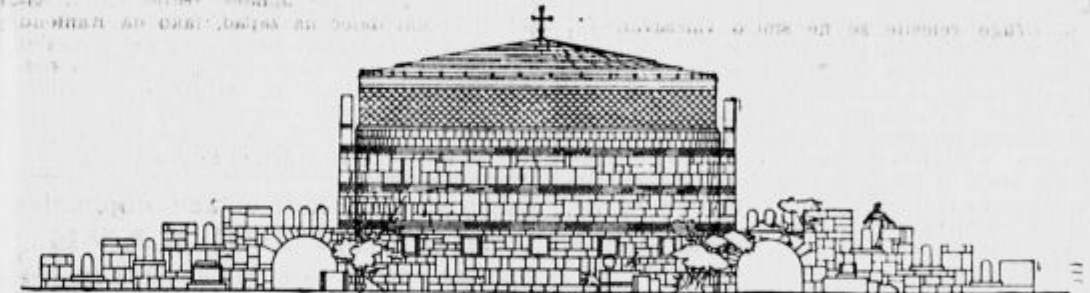
- V. Pocharin: *Drugi stavek iz koncerta za čelo*. Popper: *Tarantella*. — Izvaja solistka gđ. Otilija Jeračeva, pri klavirju g. prof. Karol Jerač.
VI. Striffo: *Mene pa glava boli*; Bizet: *Arija iz opere »Carmen«*. Poje operna pevka ga. Mila Kogej-Staglerjeva.
VII. Smetana: *Arija iz »Prodane neveste«*. Dev: *Kantata*. Poje operna pevka gđ. Valerija Heybalova.
VIII. Jan Pešta: *Jugoslavija, slavostna uvertura*. — Igra vojaški orkester 40. pešpolka Triglavskega pod vodstvom kapelnika gosp. podpolkovnika Ferda Herzoga.
Vse pevce-soliste in oha plesna nastopa spremlja pri klavirju dirigent opere Narodnega gledališča g. A. Neffat.

Po koncertu bo v vseh prostorih Tabora družabni večer, pri katerem bosta sodelovala dva orkestra vojaške godbe 40. pešpolka.

DARILA ZA MIKLAJŽA! • **VELIKA IZBIRA!** • **NIZKE CENE!**
O. KIFFMANN TRGOVINA Z ZLAT-
NIVO IN TRAM LJUBLJANA, MESTNI TRG 8

Ljubljana žrtvam svetovne vojne

Na pokopališču pri Sv. Križu so začeli izkopavati zemske ostanke vojnih žrtev, da jih polože v kostnico pod veličastnim spomenikom

Dvajset let je minulo po svetovni vojni in šele sedanja mestna uprava je pričela z resnim delom, da se naposled tudi Ljubljana oddolži žrtvam svetovne vojne.

Na pokopališču pri Sv. Križu je pokopanih 4810, na evangelijskem pa 519 vojnih žrtev. Med njimi jih je 1840 iz Jugoslavije, 967 iz Češkoslovaške, 595 iz Poljske, 335 iz Rusije, 344 iz Romunije, 577 iz Avstrije, 574 iz Madžarske, 3 iz Nemčije, 1 iz Grčije in 93 neznanih.

Po veroizpovedi je med njimi 3429 rimokatolikov, 877 pravoslavnikov, 484 grških katolikov, 1 starokatolik, 292 evangeličanov, 4 unitatje, 148 muslimanov, 87 izraelitov in 7 nedoločene veroizpovedi.

Ljubljana je za teh 5329 žrtev svetovne vojne doslej storila mnogo premalo, čeprav je mestna občina ljubljanska sicer res že l. 1924 predložila velikemu županu ljubljanske oblasti predlog za ureditev vojaških grobov. Tudi leta 1927 se je veliki župan sam lotil tega častnega vprašanja našega mesta, za njegovo rešitev se je zanimala tudi Zveza slovenskih vojakov iz svetovne vojne pod predsedstvom pokojnega majorja Martina Colariča, prav tako pa tudi upravnik pokopališča g. Legat. Ker tudi mirovne pogodbe in državni zakon zahtevajo ureditev grobov vojnih žrtev, je tudi ministrstvo pravde leta 1929 opozorilo velikega župana na nujnost te zadeve. V decembru 1930 je Zveza slovenskih vojakov spet poslala tedanjo mestno upravo, naj prevzame iniciativo in osnuje poseben sklad za definitivno ureditev vojaških grobov s prispevki banske uprave in mestne občine ter ministrstva pravde. Toda oktobra l. 1931 je banska uprava morala zahtevati od mestne občine načrt za ureditev in na prošnjo mestne občine je univ. prof. Jože Plečnik res napravil načrt za mogočen in pomenljiv spomenik, ki ga pa tedanja mestna uprava ni uresničila.

Kulturni odbor sedanjega mestnega sveta je že decembra 1936 sklenil ureditev vojaških grobov na pokopališču pri Sv. Križu, hkrati pa tudi prenos zaslužnih mož z opuščene pokopališča pri Sv. Krištofu, kar je s pred kratkim odprtim Navjem tako dostojno urejeno; za ureditev vojaških grobov je ustanovil poseben odbor pod predsedstvom g. m. s. polkovnika Andrejke, ki je z veliko vneto najprej opravil ogromno delo pri sestavi imenikov vseh pokopanih vojakov z najrazličnejšimi podatki o državljanstvu, veroizpovedi, narodnosti, vojaškemu činu itd. Po dolgotrajnih naporih se je sedanji mestni upravi naposled tudi posrečilo, da je ministrstvo pravde postavilo v proračun za prihodnje leto tudi 400.000 din, dočim ima mestna uprava v lanskem in tudi v letošnjem proračunu po 50.000 din za ta namen, a kr. banska uprava je prispevala do sedaj 20.000 din. Vsi stroški so preračunani na 600.000 din.

Hkrati je ministrstvo pravde že tudi poslalo

svoje delegate v ekshumacijsko komisijo, ki je 22. novembra pričela z izkopavanjem zemskih ostankov vojnih žrtev na pokopališču pri Sv. Križu. Stroške izkopavanja plača ministrstvo pravde, vsa dela, ki jih je prevzela stavbna tvrdka Angela Terčelja, pa vodi tehnični oddelek mestnega poglavarstva.

Po nasvetu prof. Plečnika je mestna občina za spomenik s kostnico lansko zimo razpisala natečaj, ko je ocenjevalni odbor priznal prvo nagrado inž. arh. Edvardu Ravnikarju, drugo nagrado inž. arh. Marjanu Tepinu in tretjo nagrado cand. inž. Janezu Trenzu in Vladimirju Kopaču. Izveden bo projekt inž. arh. E. Ravnikarja.

Po tem načrtu bo grobnica 13,70 m široka in do vrha z bakrom krite strehe 11 m visoka okrogla stavba s tremi etažami. Pod zemljo bo prava kostnica z 8 ovalnimi celicami okrog 6 m širokega srednjega prostora s stebrom na sredi, ki sega skozi vse etaže prav do stropa ter nosi velik okrogel lestence. V pritličju bodo spomeniki z grobov Endlicherja, judenburških žrtev in koroskih borcev, nad to grobnico pa prostorna galerija, podobna resnobni kapeli. V to kapelo bo z obeh strani vodila po 11,50 m dolga rampa s stopnicami, da bo vsa stavba z rampama široka 37 m. Pred grobnico bo prostor za slovesnosti, vsa okolica bo pa preurejena v park z drevoredom in cvetličnimi gredami ter ograjena z živo mejo. Pritlična grobnica bo dostopna samo posebnim častilcem z venci, drugi obiskovalci bodo pa po rampi prihajali na 3 m široko galerijo, s katere se bo navzdol skozi 6 m široko odprtino videlo v pritlično grobnico, a po stenah in po spominskem stebri z lestencem bodo častilci čitali imena žrtev in napise. Vsa notranjost bo delovala posebno resnobno, ker bo do oken nad galerijo vsa iz podpeškega marmorja. Samo vence, okna in strop bodo iz kamnoseško obdelanega betona. Na zunanji strani bo okna zatemnjeval in prikrival širok pas iz korcev, da bo grobnica vedno mračna ter bodo prišle do tem večje veljave luči 2 m širokega lestence. Vhodni in izhodni portal varujeta po dva visoka pilona v obliki križev, vrh položene strehe pa krasni kronast križ. Zaradi svoje mogočno enostavne in vase zaključene oblike bo grobnica delovala z vso silo svoje globoke vsebine.

Ob ugodnem vremenu bo podtalna kostnica zgrajena že letos, gotovo pa prihodnjo pomlad, nato bodo takoj začeli zidati nadaljne grobnice, ker smo trdno prepričani, da bo s pomočjo slovenskih ministrov in novih poslancev obveljal pravkar zagotovljeni kredit.

Prav ob 20-letnici kraljevine Jugoslavije je torej sedanja mestna uprava pričela graditi spomenik žrtvam svetovne vojne, da se častno in dostojno oddolži vsem, ki so se borili za njene meje in branili slovensko zemljo do zadnjega diha.

Shod ministrskega predsednika dr. Stojadinoviča Milana v Bijelini v nedeljo, dne 27. nov. 1938.

Drobne novice

Koledar

Torek, 29. novembra: Saturnin, mučenec; Gelazij, papež.

Sreda, 30. novembra: Andrej (Hrabroslov), apostol. Prvi krajec ob 4.39. Herschel napoveduje sneg in vihar.

Novi grobovi

† V Ljubljani je ugrabila smrt družini uradnika tobačne tovarne g. Martina Oblaka sinčarčinca Dušana. Pogreb bo v sredo ob 2 popoldne. Naj se veselijo med nebeskimi krilatci. Zaljubljeni staršem naše iskreno sožalje!

† V Ljubljani je mirno v Gospodu zaspal g. Jernej Pohleven, kmetnik drž. žel. Pogreb bo v sredo ob 3 popoldne. Naj v miru počiva! Zaljubljeni naši iskreno sožalje!

† V Godoviču nad Idrijo je umrl g. Anton Pišlar, posestnik in bivši figurant pri bivši agrarni operaciji za vojvodino Kranjsko. Naj v miru počiva!

Osebnosti

— Poroka. Dne 25. novembra 1938 sta bila v župni cerkvi Sv. Treh kraljev poročena gosp. dr. Ernest Demšar, banovinski zdravnik v Zireh, in gđ. Marija Zajec iz ugledne Zaječeve družine v Zireh. Na mnoga čim srečnejša leta!

Za obleke, bluze

ANGLEŠKA VOLNA

Kroji, vzorci brezplačno.

Toni Jager, Kongresni trg 1, Ljubljana

— 1. december praznujemo kot državni praznik Zedinjenja trojenega naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev v enotno državo pod žezlom dinastije Karađorđević. V proslavo tega praznika bo omenjenega dne ob 10 v tuk. stolnici sv. Nikolaja zahvalno cerkveno opravilo, kjer se bo zapela zahvalna pesem z ustreznimi molitvami. V pravoslavni cerkvi na Bleiweisovi cesti bo služba božja istega dne ob 11, v evangelijski cerkvi ob 10, v starokatoliški kapeli pa ob 9. Na vseh državnih uradih, kakor tudi na zgradbah uprav javnopravnega značaja morajo biti razobešene državne zastave, v mestih in trgih pa morajo vsi lastniki zgradb izobesiti državne zastave. — Istega dne sprejema gospod ban dravske banovine od pol 12 naprej v banjski palači (Bleiweisova c. 10) poklonitve in čestitke. — Kraljevska banka uprava dravske banovine v Ljubljani, dne 26. novembra 1938.

— Ljubljana odvetnik v Pragi. Ljubljanski rojak dr. Fedor Tykač je odprl odvetniško pisarno v Pragi, Vodičkova 13, telefon 276-78. G. dr. Tykač je sin pok. generalnega ravnatelja Ljubljanske kreditne banke, g. Alojzija Tykača. Mlademu odvetniku čestitamo, da se je osamosvojil, in mu želimo obilo uspeha.

Danes nepreklicno zadnjikrat ob 16., 19. in 21. uri

Pustolovščine Marka Pola

Zadnja prilika, da si ogledate to gigantsko filmsko delo!

Najnapetější senzacijski film

Hollywoodavladnjem 10 letju

Gary Cooper - Sigfrid Gury

Telef. 22-21 KINO UNION

— Inženirski kongres v Splitu. Včeraj se je začel v Splitu v nar. gledališču 19. kongres inženirjev iz vse države. Kongres je otvoril predsednik glavne uprave inženirskega združenja inž. Dušan Tomič. Po svečanem delu kongresa je imel inž. Mikolaš predavanje o dalmatinski industriji cimenta. V Splitu so že dospeli delegati iz Beograda in Srbije, iz Sarajeva, Zagreba in iz Slovenije. Na kongresu zaenkrat sodeluje nad 100 inženirjev in arhitektov, pričakujejo pa še nove udeležence.

— Elektrifikacija Makarskega polja. Vlada se zadnje čase zelo trudi za regulacijo in elektrifikacijo nekaterih od sedaj zapuščenih ozemelj. Tako je sedaj finančno ministrstvo odobrilo z družbo »La Dalmatienne« pogodbo, da se izvede elektrifikacija dalmatinskega Primorja pri Makarski. Dosedanja električna centrala v Makarski se je izkazala namreč za mnogo premajhno, povečanje pa je nujno potrebno že zaradi tujeskega prometa. Občina v Makarski se je obvezala, da bo od družbe letno prejela najmanj 100.000 kw ur, ki jih bo plačala po 1 din, vse kilovatne ure nad tem številom pa po 0,65 din.

— V Višnji gori evete češplja. Na vrtu posestnice Lize Zavodnik se je razcvetela češplja. — Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravnega »Franz-Josef« grenčice.

— Šibenik dobi novo trgovsko akademijo. Trgovinsko ministrstvo je sporočilo mestu Šibeniku, da se bodo v prihodnjem državnem proračunu

Luise Rainer in Spencer Tracy

v prvem skupnem filmu iz tisočerega obraza velemešta

METROPOLA

KINO MATICA tel. 21-24

Danes ob 16., 19. in 21. uri

naša sredstva za ustanovitev Trgovske akademije v Šibeniku.

— Odsek Maistrovih borev v Cirkoveh vabi svoje člane, somišljenike in prijatelje ob priliki 20 letnice naše svobode na državni večer, ki bo v četrtek 1. decembra ob 4 popoldne v prostorih gostilne tovariša Kureša v Šikolah.

— 666 nagrad. Velika nagradna tekma: volne in svilene obleke, kosi flanele in čefirja, zlate ure in zlati prstani z pravimi diamanti itd. Nagradnih tekem se lahko tudi Vi udeležite, če pristopite k novoustanovljenemu društvu »Narod sebi«. Članarina mesečno samo 1 din. Pišite za pogoje na odbor »Narod sebi«, Ljubljana, Krekov trg 10, II. nadstropje.

— Zahtevajte sporede vseh izletov, ki jih pripravlja Zveza za tujski promet Slovenije v Ljubljani za božične praznike v vseh biljetarnah Putnika.

— Vreme. Jugoslavija: Oblačno in megleno vreme po vsej državi, samo nad vzhodnimi kraji še tu in tam jasno. Dežuje v severnem in zahodnem delu in v zgornjem Primorju. V Podonavju slaba košava. Toplota se je znižala. Najnižja Plevlje —5, najvišja Split 17 stopinj. Napoved za danes: Pretežno oblačno vreme z megle po vsej državi. Tu in tam bo še deževalo.

— Prijazen zagrebski gostilničar. V Zagreb je dospel v petek Martin Andrejevič iz Črnomlja, da tam pri nekem gostilničarju, lastniku lokala »Boheme« izterja dolg 2807 din, kolikor mu je bil gostilničar dolžan za drva. V prijaznem razgovoru pa so naenkrat pričele romati na mizo steklenice vina, ki jih Andrejevič ni naročil. Andrejevič je zaspal, jutraj pa mu je gostilničar predložil račun, ki je znašal 9600 din. Sleherno steklenico je računal po 500 din (najbrž po geslu: »Plačaj, neumni Kranjčec«). Črnomeljski trgovci

pa ni bil tako neumen in je zadevo prijavil policiji, ki je uvedla preiskavo.

— Zagreb ima lasten zemeljski plin. Nekatera jugoslovanska mesta, med temi zlasti Zagreb, se zadnja leta trudijo, kako nadomestiti dosedanjí plin iz premoga s cenejšim zemeljskim plinom, ki ga je v naši državi dovolj. Srečno naključje je pokazalo, da je Zagreb v tistem ozemlju, ki ima dovolj tega plina. Neki delavci so v eni prejšnjih noči opravljali cestna dela na takozvani Kajzerici. Ker jih je zeblo, so zakurili ogenj. Pri tem pa se je naenkrat pojavil plamen po tleh. Babjeverni delavci so se ustrašili tega pojava in pobegnili, drugi, bolj pogumni pa so se gredli ob nenavadnem ognju. Ing. Crnekovič, ki se že dalj časa bavi s vprašanjem preskrbe mesta Zagreba z zemeljskim plinom, se je za ta pojav zanimal in ugotovil, da se pod tlemi Zagreba nahajajo ogromne količine plina metana, ki je za kurivo in tudi za razsvetljavo izvrstno uporaben.

Ljubljana

Navodila za slavnostni spreved 1. decembra

Vsa društva in organizacije se zbere na Vodnikovem trgu in Krekovem trgu ob 17.30, in sicer na prostorih, kakor jih je sklenil rediteljski odsek. Godbe se postavijo na čelo skupin po navodilih rediteljev. Na zbirališčih bodo postavljene table z označbami posameznih skupin, za red in orientacijo pa bodo skrbeli posebni reditelji pod nadzorstvom mestnih uradnikov. Reditelji bodo imeli na levem rokavu bel trak z napisom »Reditelj« in z mestno štampiljko, službojuči mestni uradniki bodo pa imeli belo-zelene trakove na rokav. Prosimo, da se v vsem pokorite navedbam rediteljev, ki bodo na razpolago tudi za vse informacije. Bakle bodo napredaj za Vodnikovim spomenikom in na Krekovem trgu po 1 din komad. Bakle je treba prižgati šele, ko se prične spreved pomikati. Pri prižiganju bakel bodo pomagali reditelji in mestni poklicni gasilci. Spreved krene točno ob 18, ko se priključi vojaškemu obhodu, zato prosimo, da so vsi udeleženci zanesljivo najkasneje ob 17.30 na mestu. Slavnostni spreved se bo pomikal po naslednjih ulicah, trgih in cestah: Pred škofijo, Stritarjeva, ulica, Tromostovje, Marijin trg, Miklošičeva cesta, Kralja Petra trg, Tavčarjeva ulica, Ajdovščina, Tyrševa cesta, Selenburgova ulica, Kongresni trg, Vegova ulica, Čojzova cesta, Sentjakovski most, Trubarjeva ulica, Sv. Jakoba trg, Stari trg in Mestni trg, kjer posluša nagovor župana dr. J. Adlešiča. Po govoru zaigra vojaška godba narodno himno. Po himni razhodi, in sicer naj odkorakajo organizacije spet v strnjene vrste v svoje prostore, prav tako kakor naj tudi vse večje organizacije pred sprevedom v strnjene vrste prikorakajo na

1 Pred velikimi stavbnimi deli v Ljubljani. Bojazen, da bo prihodnja stavbna sezona v Ljubljani bolj mrtva in da se bo gradilo samo to, kar so začeli graditi letos, ni utemeljena. Kakor smo poučeni, se pripravljajo za prihodnje leto zidava več lepših palač in stanovanjskih blokov, naprošeni pa smo, da zaenkrat, dokler pogajanja še trajajo, ne izdamo teh informacij. Tudi mestna občina ima v načrtu gradnjo nekaterih novih tramvajskih prog, kakor v Moste in na Posavje. Domači stavbni delavci tudi prihodnje leto ne bodo brez posla. Poleg tega pa se pripravljajo cela vrsta manjših zidav, kakor stanovanjskih hiš in vil.

1 Velika racija. Policija je pričela temeljito čistiti mesto raznih potepuhov, ki silijo na zimo v mesto. Skoraj vsak dan policija pripravlja večje ali manjše racije ter je vsak dan polovljenih več sumljivih ljudi. S temi racijami bo policija nadaljevala tako dolgo, dokler ne bo mesto popolnoma očisto.

1 Nesreča na Tyrševi cesti. Včeraj dopoldne se je na Tyrševi cesti ponesrečil 35 letni prevoznik Alojzij Pirc z Ambroževega trga 9. Noga mu je zašla pod kolo, ki mu jo je zlomilo. Pirc je bil prepeljan v bolnišnico.

Gledališče

Drama: Torek, 29. novembra zaprto. — Sreda, 30. nov.: Dobruška 1916. Krstina in hkrati slavnostna predstava narodnega praznika. Izven. — **Opera:** Torek, 29. nov.: Don Kihot. Red A. — Sreda, 30. nov.: Poljub. Red Sreda. — Četrtek, 1. decembra ob 15: Ero z onega sveta. Izven. Globoko znižane cene. — Petek, 2. dec. ob 15: La Boheme. Dijaška predstava. Globoko znižane cene od 16 din navzdol. — Ob 20: Roxy. Opereta. Red B.

Prireditve in zabave

Miklavžev večer Frančiškanske prosvete M.O. v frančiškanski dvorani v nedeljo, 4. dec. ob 5 pop., in v ponedeljek, 5. dec. ob 7. zvečer. Obdaritev otrok bo v zvezi z novo našludiranom igrokazom za mladino »Zlati orehi« od Milana Skrbinskega v režiji avtorja samega. Igra se prelie v slavnostni nastop sv. Miklavža z vsem njegovim močnim spremstvom: angeljski zbor, sv. Anton in Faust. Nastop Melista s svojim peklenskim spremstvom je seveda na Miklavževem večeru nujen, ki pa otrokom ne bo v strah in trepet, temveč samo v opomin. Sploh je vsa prireditve zamišljena v prijetni obliki. Obdarovani bodo otroci in odrasli po vrstnem redu, kar se bodo rezervirale vstopnice. Sedeži od 10 din navzdol v pisarni Pax et bonum v frančiškanski pasaji, kjer oddaste naslove za darila in izrazite svoje želje. Člani z legitimacijami popust.

Sempetrsko prosvetno društvo priredi 30. novembra ob 8. zvečer v društveni dvorani akademije zedinjenja po obveznem programu PZ. Vsi člani naj se v največjem številu odzovejo vabilu odbora.

Prosvetno društvo Trnovo proslavi 20 letnico zedinjenja na predvečer našega narodnega in državnega praznika v sredo 30. novembra ob 8 zvečer v društvenem domu. Spored: 1. Naša beseda (Oton Zupančič); 2. Beseda dekleta; 3. Fantovska pesem; 4. Govor; 5. naš narodni dom (Simon Gregorčič); 6. Državna himna. Za vse članstvo je udeležba obvezna, prijatelji vljudno vabljeni. Vstop prost!

Frančiškanska prosveta M.O. v Ljubljani bo proslavila 20 letnico zedinjenja na svojem šestnajstem prosvetnem večeru drevi ob 8 v frančiškanski dvorani z akademijo pod naslovom »Domovina, ti si sakor zdravje. Za ta večer veljajo enotne cene po 3 din, člani popust.

Sestanki

Deklški krožek Trnovo ima drevi ob 8 izredni občni zbor. Zanimivo predavanje ima duhovni vodja gospod Lampič. Tovarišice, udeležite se ga v čim večjem številu!

Deklški krožek Trnovo ima drevi ob 8 v domu redni deklški večer. Zaradi važnosti naših prireditve v decembru nujno prosimo, da se sestanka polnoštevilno udeležite! Odbor.

F0 Ljubljana-Siška ima drevi izreden fantovski sestanek. Prosimo številne in točne udeležbe. — Odbor.

Cerkveni vestnik

Bliža se čas detinstva Jezusovega, ko hkrati s tem spominom združujemo karitativno misel in delo za detinstvo nekrščenih pogančev, ki je njih rešitev iz teme nevere poverjena mladinski ustanovi »Dejanja sv. detinstva Jezusovega«. Prosto-voljni darovi mladine in drugih misijonskih prijateljev v namene tega »dejanja« se objavljajo vsako leto v »Vestniku D. sv. D.«, ki bo za 1. 1938 kmalu nastanjen. Gg. poverjeniki, ki še niso naznanili svojih nabirk, imajo še čas do 5. decembra t. l. — Šk. vodstvo D. sv. D.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 4; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20 in mr. Murmajer, Sv. Petra cesta 78.

Poizvedovanja

Boljši svinčnik je bil najden v petek dopoldne v Selenburgovi ulici. Kje se dobi, pove uprava Slovenca.

Izgubil sem 2 rezervni kolesi avtomobila »Lancia« in prosim najditelja, naj sporoči proti nagradi: Trampuš Ignac, Jesenice.

Proslava 20 letnice zedinjenja na univerzi

Akadska zveza priredi v četrtek, 1. decembra ob 10 dopoldne za vse slušatelje slovenske univerze v zbornici dvorani proslavo 20-letnice našega zedinjenja z naslednjim sporedom:

1. Otvoritev;
2. Državna himna;
3. Recitacija: tov. Vinko Beličič, cand. phil., in tov. Pelanova, cand. phil.;
4. Ob 20. obletnici: govori tov. Leskovar Ludvik, cand. iur.;
5. Hej Slovenci!

Akademiki, udeležite se proslave v čim večjem številu!

ZFO

Vsem fantovskim odsekom!

Ob 20 letnici naše narodne države naj odseki prireditve svoje proslave. Navodila in program za prireditve v Dopolah in Fantovski knjižnici. Kjer bodo skupne proslave, ki jih organizira občina, naj se udeležijo teh proslav naši člani polnoštevilno. V sprevedih naj gredo odseki z zastavami in civilni obleki z znaki. K. oficielni službi boji na dan 1. decembra naj pošljejo odseki zastopstva v krogih z zastavo.

Zveza fantovskih odsekov.

Kino Sloga

Danes ob 16., 19. in 21. uri

Danes ob 16., 19. in 21. uri

Indijski nagrobni spomenik

Telefon 27-30

Danes ob 16., 19. in 21. uri

nadaljevanje filma »Šinapurski tiger« po romanu Teje v. Harbon.

Darujte za Miklavža priljubljeno

SOENNECKEN

polnilno držalo

Posebno lepa darila Vam nudi specialna trgovina

IV. Bonač

nasproti gl. pošte

Maribor

Meščani

Državni praznik Zedinjenja bomo letos ob 20 letnici posebno slovesno praznovali.

Vljudno vabim meščane, da se v polnem številu udeležijo vseh prireditve tako na predvečer kakor tudi božjih služb dne 1. decembra. Prav posebno vabim meščane na vsenarodni manifestacijski zbor, ki bo 1. decembra dopoldne ob 11 na Glavnem trgu. Ta manifestacija mora biti vsenarodna prisega zvestobe in vdanosti mlademu kralju ter mogočna izpoved narodne in državne ideje.

Ze na predvečer okrasite svoja poslopja z državnimi zastavami, kakor bo to tudi mestna občina storila na svojih poslopih.

Lastniki trgovin naj blagovolijo okrasiti svoje izlozbe državnemu prazniku primerno.

Na sam praznik 1. decembra bo mestna občina zvečer ob 19. do 21. ure razsvetlila okna svojih poslopij. Prav tako prosim meščane, da ob tem času razsvetlijo okna svojih hiš in stanovanj.

Predsednik: dr. Juvan s. r.

m Spored manifestacije 1. decembra na Glavnem trgu: Ob 11 zbiranje manifestantov. Ob 11.30: 1. Prihod vojaške čete z zastavo. 2. Trobentač: »Mirno«. 3. Pevci: »Slovenec, Srb, Hrvat«. 4. Vojaška godba: Slavnostna fanfara. 5. Pevci: »Hej Slovenci«. 6. Nagovor mestnega župana g. dr. Juvana. 7. Vojaška godba: Državna himna. 8. Odhod vojaške čete z zastavo. 9. Godbe — razhod.

m Brezplačna gledališka predstava za mestne reveže. Dne 1. decembra proslavi mariborsko gledališče 20 letnico Jugoslavije. Slavnostna predstava bo zvečer šele ob 21 ter se uprizoni Standerjeva »Prevara«. Hvalevredno gesto pa je napravilo gledališče s tem, da priredi 1. decembra popoldne brezplačno predstavo za mestne reveže. Uprizonila se bo sloviša Finžgarjeva ljudska igra »Divji loveci«.

m Spored akademije v proslavo 20 letnice kraljevine Jugoslavije: 1. Državna himna (vojaška godba). 2. Češke proste vaje (člani fantovskih odsekov). 3. Gor žez izaro (vaje s petjem, Dekliški krožek). 4. Vaje na bradlj (vrsta Fantovskih odsekov). 5. Oj Doberdob (vaje s petjem, člani Fantovskih odsekov). 6. »1918—1938« (prizor, zavod šol. sester). 7. Govor (dr. J. Hohnjec). 8. Parma: »Povodni mož« (izvaja slov. pev. društvo Maribor; solista gđ. Jelka Igljčeva in Avgust Živko; vojaška godba; dirigent Janez Ev. Gašparič). 9. Opomin (dramatični prizor, ljudski oder). 10. Himna: Hej Slovenci. — Pripominjamo, da nastopijo na orodju telovadci iz vzorne vrste Zveze fantovskih odsekov, ki uživajo svetovno sloves. Cene vstopnic so dramske.

m Praznik patrona lavantinske škofije je jutri v sredo. V stolnici bo ob 8 pontifikalna sv. maša.

m 50 letnico praznuje združenje obrtnikov slikarskih in sorodnih strok v Mariboru dne 8. decembra v Gambinovi dvorani. Najprej bo slavnostna skupščina, na kateri se bodo izročile za služnim članom diplome častnega članstva. Po skupščini bo prijateljski večer.

m Krščanska ženska zveza za Maribor in okolico naznanja, da priredi svojo dobrodelno tombolo v prihodnjem letu v nedeljo 7. maja, oziroma če bo slabo vreme, 14. maja, na Trgu Svobode. Prosimo vsa društva, da to upoštevajo ter na ta dan ne prireajo sličnih prireditve. — Odbor.

m SKAS ima drevi ob 8 v običajnih prostorih svoj sestanek.

m Cerkvena proslava državnega praznika. V četrtek 1. decembra na državni praznik zedinjenja ob 9.30 v stolnici zahvalna pesem z molitvami za kralja in domovino.

m Češplje cvetijo. V Leskovarjevem sadonosniku v Sp. Novi vasi pri Slov. Bistrici je češpljevo drevo v najlepšem cvetju kakor spomlad. Drevo je tudi poglano nove liste, a cvetje je pravilno razvito.

m Mesarske prodajalnice bodo na državni praznik dne 1. decembra ves dan zaprte in prav tako ne bodo prodajali mesa na stojnicah. Pač pa bodo v sredo odprte mesarske prodajalnice do 19.

m Slov. obrtno društvo v Mariboru vabi vse obrtništvo z naraščanjem, da se udeleži proslave 1. decembra. Ob 8 jutraj je služba božja v stolnici, po službi božji pa slavnostni govor v dvorani Ljudske univerze, na katerem se bodo razdelile diplome pomočnikom ter priznanice in denarne nagrade vajencem, ki so bili odlikovani na letošnji obrtni razstavi.

m Združenje pekovskih mojstrov javlja, da bo zaradi praznika zedinjenja v sredo obrat v pekarnah kakor ob sobotah. Na praznik popoldne bodo prodajalnice kruha zaprte.

m Otvoritev Prosvetnega doma na Pobrežju. Vrli Pobrežani so si v rekordno naglem času zgradili reprezentativen Prosvetni dom na Aleksandrovi cesti 48 (za pokopališčem), katerega bodo otvorili v četrtek, dne 1. decembra, na državni praznik. Prosvetno društvo na Pobrežju priredi tega dne ob pol 3 popoldne s sodelovanjem Fantovskih odsekov. Dekliškega krožka, pevskega zbora društva »Maribor« in Ljudskega odra akademije v proslavo 20 letnice Jugoslavije, ki bo obenem združena z otvoritvijo novega prosvetnega doma. Prireditve bo brez vstopnine, pobirali pa se bodo prostovoljni prispevki. Po akademiji bo prosta zabava.

Gledališče

Torek, 29. nov. ob 20: »Prevara«. Red A. Sreda, 30. nov. ob 20: Slavnostna akademija Prosvetne zveze.

1938 – leto velikega preseljevanja narodov

Begunci po vseh delih sveta - Iz Evrope in Azije cele množice iščejo novih tal

Svet je na nogah. Na milijone ljudi spreminja svoja bivališča. Ne samo Judje, tudi Kitajci, Španci, Italijani, da, celo Angleži se odpravljajo na pot, da si poiščejo novo domovino. Že več stoletij ni toliko ljudi spremenilo svojih bivališč kakor v letu 1938. A če so se morali prejšnji narodi na svojem preseljevanju boriti z divjinami, kugami in divjimi zvermi, pa je zdaj njih strah in trepet še hujši v besedah: »V to deželo vseljevanje ni dovoljeno!«

Po različnih krajih sveta naletiš na moške, ki sedevajo na obrežjih kvečegih in ne vedo, kam bi položili svoje težke roke; dalje ženske, ki no-ajjo oprtvo culo in ki od skrbi za otroke skoraj pozabijo na grozo in strah v sebi, ker vidijo toliko nepričakovane, novega in nevarnega. To so izseljenci, ki so jih spremenjene politične razmere prisilile, da si poiščejo novo domovino. Paroplovne družbe poročajo, da že dolgo niso imele takih velikanskih dohodkov kot v letu 1938. — Tu vidiš 1200 čeških beguncev, ki se peljejo v Južno Afriko; tam na krovu ladje je 800 izgnanih Judov na poti v Avstralijo; ondi špet potuje, stisnjeni v gneči kot čreda ovac, na tisoče Kitajcev, ki si čez Tih ocean, v Združenih državah iščejo novo domovino. Preko Atlantskega oceana parniki prevažajo Baske in Katalonce, ki so se umaknili iz porušeni vasi in potujejo proti Argentini neznani usodi nasproti. Po Sredozemskem morju se giblje celo brodovje, ki prevažajo dvajset tisoč kolonistov v Libijo.

Do konca leta bo s tistimi, ki so se že preselili, in s tistimi, ki so že s prtljago skoraj na poti, premenjalo svoja bivališča blizu tri milijone ljudi. Pa to je zelo nizko cenjeno. Po razgovorih v Monakovem je pol milijona Čehov in Slovkov zapustilo svojo domovino. Poldrugi milijon Kitajcev je pred japonskim sunkom na Kanton zbežalo nazaj v notranjost njihovega velikega kraljestva, kjer si ustanavljajo nove naselbine. Nad tri tisoč Judov se je dvignilo iz Italije, Ogrske, Rumunije in predvsem Nemčije in pritiskajo na meje novih držav, kjer se kanijo naseliti. Na stotine Špancev zapuša razbita mesta, ki ostajajo za državljansko vojno. 300.000 Japoncev se seli iz preob-

ljudenih otokov v severno Mandžurijo, ali pa čez Tih ocean v Ameriko. Italijani naseljujejo svoj novi imperij in njihovo preseljevanje je šele v začetku. Italija namreč kliče svoje državljane, ki so raztreseni po vsem svetu, v domovino nazaj in toku izseljevanja postavlja nov tok vseljevanja domačih sinov, ki naj naselijo in obdelajo vse ozemlje, ki Italiji zdaj pripada.

Tudi v 17. in 19. stoletju je svet videl take dobe, ko so potovali celi narodi. Večinoma je bilo to iz političnih razlogov, ko so se množice hotele izogniti vojskam, ali pa uiti kruti upravi vsemočnejših gospodarjev. V 19. stoletju je že nastopalo prenaseljenost potiskala ljudstva ven iz Evrope, kjer so se zaradi industrializacije že kazali prvi znaki brezposelnosti. V nekaj več kot sto letih se je v Združene države Severne Amerike vselilo 38 milijonov ljudi in v letih pred vojno so jih paroplovne družbe prepelele skoraj 1 milijon na leto. Po vojni pa so se začele meje druga za drugo zapirati in celo tako dolgo na stečaj odprta Amerika je svoja vrata priprla in je redko-katero leto po vojni priseljevanje znašalo več kot 300.000 ljudi. Od tedaj pa je ta težnja, upirati se priseljevanju, povsod vedno močnejša. Izseljenec stoji pred negotovostjo in s svojim rokodelskim orodjem in prtljago v roki še ne ve, kam mu je kreniti. Tako množice in množice prečujejo po kolodvorih in se gnetejo po čakalnicah konzulatov in čakajo, kdaj se jim bodo odprla vrata v novo deželo.

Pod pritiskom razmer pa morajo države dovoljevati izjemo za izjemo in tako kljub raznim zaporam in prepovedim nastajajo nove naselbine. Ni si lahko misliti židovskega kowboya v Argentini — in vendar tam naletiš na živinskega gonjača s popolnoma židovskim obrazom, ki je morda prišel iz velikih evropskih boulevardov. Sredi Pampe je nastala židovska občina, ki ima lastno gledališče in majhno knjižnico, podobno poročajo iz Brazilije in Paragvaja. V Paragvaju je že cel pas, ki ga je kaj težko ločiti od preostalega Tokia. Japonci izseljenci tu sejejo riž in pojejo svoje pesmi, ki je evropskemu ušesu še tuja in nerazumljiva. V Argentini je nastal novi Bilbao in novi Irun — delo Špancev, ki jih je pregnala državljanska vojna in so tu takoj osvojili zemljo in jo po sili napravili za novo domovino.

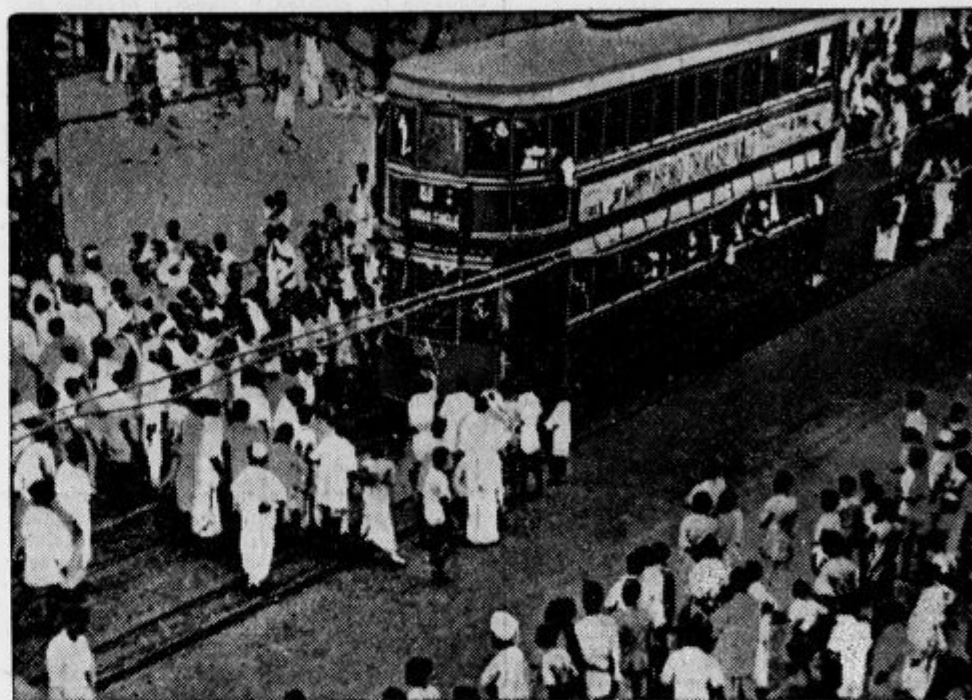
Z vprašanji novih naselbin se najbolj peča

angleški imperij, ki ima v svojem področju tudi še največ prostora za nove narode. Dva angleška strokovnjaka sta nedavno prišla s tozadnega potovanja in sta prinesla s seboj cele načrte, kako bi bilo mogoče v angleški Kolumbiji naseliti na tisoče in tisoče angleških brezposelnih. Avstralska vlada je objavila razpis, v katerem napoveduje močno naseljevanje v severni Avstraliji. Veliki projekti za namakanje zemlje naj razširijo območje rodovitnega sveta, da bo moglo sprejeti nova ljudstva. Vsak dan se ponudi kaka nova zemlja, med njimi je tudi Aljaska, ki v tej stiski kliče ljudi. Seveda pa ta zemlja še ni čutila človeških rok in jo bo treba šele predelati v človeška bivališča. Nobenega dvoma pa ni, da se bodo naši potomci nekdaj v šoli učili: »1938, leto velikega preseljevanja narodov.«

Na koncertu

»Kaj ne, mamica, ko prežaga tišti zabo, bomo šli pa takoj domov?«

Ziv zid pred tramvajem

V poslednjih dneh so bili v Bombaju hudi nemiri zaradi novih gospodarskih postav. Indijski delavci pozivajo tramvajske uslužbenke, naj stavkajo

Veleletala nad oceanom

Pisce tega članka je znani graditelj Igor Sikorsky, ki je že leta 1913 zgradil prvo štirimotorno veleletalo sveta. Danes pa služijo njegova letala za redni prekoceanski promet.

Ni še dolgo odtlej, ko so priznani strokovnjaki mislili, da morejo letala prenašati čim manj teže, čim večji so po obsegu, dokler se slednji, povečani, niti ne bi mogli več dvigniti s tal. Navajali so za primer ptice, ki so vedel majhni, da laže letajo, in no, na primer, ne leta, ker je pretežak. Vendar je nasprotno res: čim večje je letalo, tem bolj more biti obremenjeno. Če bi hoteli 10 ton težko breme spraviti 5000 km daleč, bi to breme eno samo letalo laže preneslo in bi uporabilo prav toliko goriva, kakor ga porabi 10 majhnih letal, ki so obteženi z 1 samo tono bremen.

Če primerjamo oceanski parnik, ki ima na krovu 2500 potnikov, z veleletalom, ki ima prostora samo za 100 oseb, bi človek mislil, da je potrebnih 25 letal, da bi nadomestili en sam parnik. Res pa je, da more kak parnik le vsak teden po enkrat na pol, medtem ko more opraviti vsako letalo najmanj pet voženj na teden. Zatorej more parnik nadomestiti že 5 veleletal s 100 potniki.

Tisočotonsko povodno letalo za promet čez ocean je le še vprašanje prihodnjih let. Ne bo več dolgo trajalo, ko bomo mogli potovati iz Evrope v Ameriko s takimi veleletali, ki bodo preleteli ocean že v 20 urah. Ta letala bodo vsebovala po 50 prijetnih kabin, obširno jedilnico, ki bo zvečer plesišče, dalje knjižnico in skoraj vse razkošje kake moderne zabavne ladje. Le plavalnega bazena ne bo, sicer pa vse, kar more zadovoljiti kakega razvajenega svetovnega potnika. Pri gradnji takih letal bi bile potrebne velike tehnične spremembe. Pilotova moč ne bi nič več zadoščala, da bi mogla obvladati kontrolne ploskve kakega z motorji 10.000 konjskih sil opremljenega povodnega veleletala. Mogočni motorji, kakor tudi različni pomožni stroji, bi bili nameščeni v notranjosti nosilnih ploskev, ki bi bile neizmerno obsežne. Letalo bi imelo kompresor za razredčenje

bencinsko-zračne mešanice, dalje električno centralo in centralo za toploto, da bi bila v letalu zmeraj prijetna gorkota, medtem ko bi letalo brzelo s 400-kilometrsko hitrico na ur, ali pa še hitreje skozi ledeno višinsko ozračje.

Vse tole pa ni izrodek kake brezplodne domišljije, marveč je sad dolgoletnega, točnega in izčrpnega raziskovanja, ki se je začelo pred 25 leti, ko sem leta 1913 zgradil največje letalo za tisti čas.

Tudi brez vsakršnih izrednih letalsko-lehničnih novosti bomo mogli priti z letalom iz Evrope v Ameriko v 15 do 18 urah; v Južno Ameriko, Vzhodno Azijo in Avstralijo pa bomo prispeli že drug dan in prirejali bomo zabavne poletne na Severni tečaj, k reki Amazoni ali v Indijo. Prepričan sem, da se bo vse to zgodilo še pred letom 1950. Če bi pa dosegli kake posebne iznajdbe, tako na primer, da bi mogli praktično uporabljati tekoči vodik kot pogonsko sredstvo, pa bi zlasti za daljše proge smeli pričakovati še več napredka. Tedaj ne bi bilo nič posebnega, da bi brez prestanka in ne da bi se bilo treba spotoma oskrbovati s kurivom, preleteli pot okoli sveta v najkrajšem času.

*

Ukradeno sliko podaril

Bivši francoski poslanik v Berlinu, Francois Poncet, ki je bil prestavljen v Rim, je pustil v Berlinu številne prijatelje. Med njimi je tudi bivši nemški prestolonaslednik. Ta je francoskega poslanika osebno obiskal in mu v znak svojega prijateljstva podaril znamenito Latourjevo sliko. Toda — ta slika je bila izmed onih, ki so jo Francozi navedli v seznamu med vojno ukradenih slik. Ali je mogoče prestolonaslednik kaj vedel o tem, pa bi rad sedaj krivico popravil in se Franciji priporočil za naklonjenost? Na svetu je vse mogoče!

*

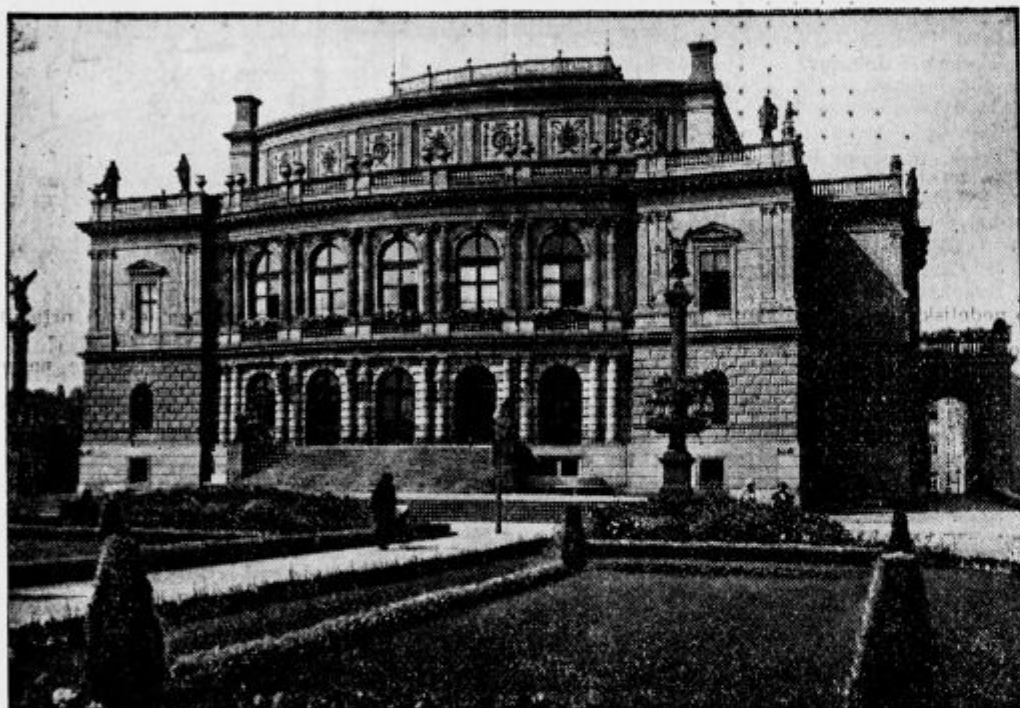
Po filmskem svetu

Francoski konzul v Hollywoodu je v imenu svoje vlade protestiral pri Warnerjevi družbi zaradi senzacionalnega filma »Hudičev otok«, ki bo v kratkem končan. Film kaže nečloveške razmere v francoskih kazenskih taboriščih na Hudičevih otokih, kamor pošiljajo na dosmrtno ječo obsojene zločince iz Francije. Francoska vlada meni, da je film žaljiv za Francijo in francosko ljudstvo. Konzul je zahteval, da mora družba izrezati iz filma vse tiste prizore, ki so preveč realistični in bi utegnili v svetu vzbujati nerazpoloženje proti Franciji. Zaradi tega protesta je delo pri filmu zelo zastalo. Zda je se družba z uradnim zastopnikom Francije sporazumela tako, da bodo prebude prizore omilili, dodali filmu uvod, ki bo laiskav za Francijo, in pa na koncu dodatek, v katerem bo Francija pohvaljena, ker je sklenila kazenske kolonije odpraviti.

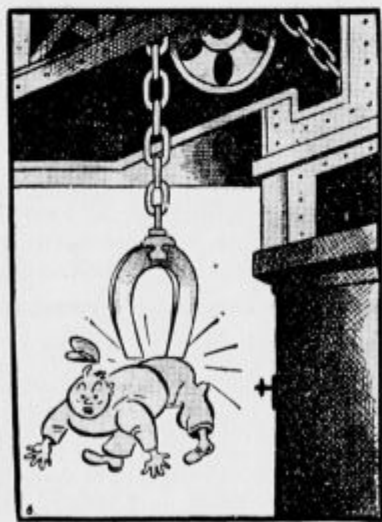
Nemški filmski diktator dr. Gubbs je ob svoji 41-letnici sprejel zastopstvo nemške filmske zbornice, ki mu je prišlo vočtit v imenu nemškega filmskega sveta. Pri tej priliki je pokojniskemu skladu nemških filmskih igralcev dal podporo 250.000 mark (3.500.000 din).

Sovjetski filmski program za leto 1938/39 do- loča izdelavo 51 velikih filmov. Od teh bodo zgodovinski 3, »klasični«, to je revolucionarno in komunistično klasični 3, otroških bo 5, iz zgodovine revolucije, to je propagandnih 25, vijački 4, iz socialnega življenja 7, različnih 8. Poleg tega so septembra sestavili še dopolnilni program, s katerim so število propagandnih filmov še pomnožili. Lanskega programa so zaradi »čiščenja izpolnili samo 40% in še to z zamudami.

Dokumentarni film o izsušenju Zuiderskega morja v Holandiji bo za berlinsko Ufo izdelal holandski režiser Rutten.

Praški parlament, kjer bodo volili novega predsednika Češke, Slovaške in Karpatske Ukrajine.

Pod vplivom magneta

»Nikoli več ne bom po tovarnah žebljeval kralje!«

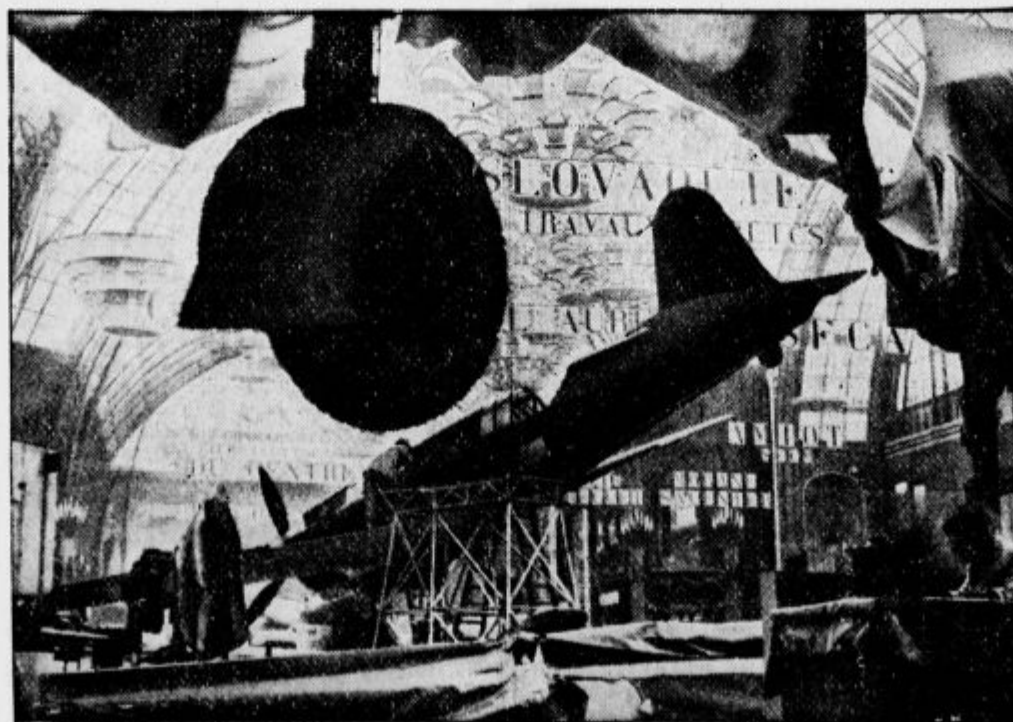
Argentinske železnice

V gospodarskem letu 1937-38 so imele argentinske zasebne železnice 400,7 milijona argentinskih papirnatih pezosov dohodkov, lani pa 458,9 milijona, torej je bilo za 12,3 odstotka manj dohodkov kot prejšnje leto. Dohodki so se zmanjšali zaradi manjšega tovarnega prometa, ki je po posledica letošnje slabe letine, a osebni promet se je le neznatno povečal. Gospodarsko leto 1936-37 pa je bilo izredno ugodno leto, ker so vprav v drugi polovici 1936 in prvi polovici 1937 izvažali velikanske množice pšenice, koruze in lanu. V drugi polovici 1937 pa je nastal neprimeren zastoj, kar se je v prvi polovici 1938 zaradi slabe letine še poslabšalo.

Angleške zasebne železnice v Argentini so štiri velike družbe: Južna železnica, Central Argentino, Pacific in Zahodna železnica. Dalje sta še dve manjši železniški družbi: Entre Rios in Vordeste Argentino. Vse te družbe so vzele v letu 1937-38 kar 91,6 odstotkov vseh dohodkov zasebnih železnic v Argentini. Od splošnega osebnega prometa odpade na angleške železnice 97,7 odstotka dohodkov.

Tatovi napovedali premirje

Pogreba nedavno umrlega predsednika turške republike Ataturka so se udeležile tako velike množice, da so se celo tatovi čutili dolžne, da za tisti dan ustavijo svoje igrate. Nekaj dni prej, preden so se začele žalne slovesnosti, je policijski ravnatelj Ankare prejel telefonsko obvestilo, da mu na dan pogreba ni treba za varnost hiš in državljane nameniti nobenih straž, ker na ta dan gotovo ne bo nobenih tatvin in nobenih vlomov. In v resnici je neznan obveščevalec na tudi še neznan način izposloval, da je bila obljuba v resnici izpolnjena. Tisti dan v Ankari v policijski rubriki ni bilo zabeleženih nobenih tatvin ali drugih pregreškov zoper tujo imovino.

Velika francoska zrakoplovna razstava v Parizu

Vsakoletna razstava »Salon d'Aviation« je bila 25. novembra 1938 v Veliki palači v Parizu odprta.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinjska vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Potnik

špirituzne stroke išče zanesljivega mesta za bivše mariborsko okrožje. Cenjene dopise na Anton Stern, Nova vas št. 25, Celje. (a)

Službodobe

Dobro šiviljo

vzajem na dom. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18.569. (b)

Železostugarja

prvorazredno moč, 18.569. Minostroj K. D. Hrvatski Leskovac. (b)

Služkinjo

za svinjerejo takoj sprejem. Ponudbe podružnici »Slovenca« v Celju pod »Pridna« 18.593. (b)

Prikojevalca

gornjih delov čevljev, izurjenega, samostojnega, sprejem na stalno. Nastop takoj. Gašparič Stefan, Orožnova ulica št. 6, Maribor. (b)

Dva krojaška pomočnika

za fine velike komade takoj sprejem. Plača po dogovoru. Janko Jesenko, krojač, Tivat. (b)

Strojni ključavničar

samostojen delavec — se takoj sprejme. — Položiti 10.000 din varševne. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18.577. (b)

Vajenci

Vajenca

poštenega, od poštenih staršev, z osnovnošolsko izobrazbo, sprejme Kološa Stefan, kovač in podkovski mojster, Reka 6, p. Hoče pri Mariboru. (v)

Glasba

Klavir

star in nov, znamke Erbach, napredaj. Vprašati: Tattenbachova ul. 17-II, levo, Maribor. (g)

Star harmonij

počni kupi ubožna cerkev. Ponudbe z navedbo registrov in cene upravi »Slovenca« Maribor pod št. 602 kr. 18.582. (k)

Auto-motor

Avto Tatra Cabriolet

4 sedežni, 950 kg težak, porabl 9 litrov bencina na 100 km, napredaj. — Maribor, Mariborski dvor.

Kupimo

Vsakovrstno

zlato kupuje po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 8

Posvetva

Petstanovanjska hiša

nova, mesečni dohodek 1300 din, ugodno napredaj. Kralj Matjaževa 25, Studenci, Maribor. (p)

Zivali

Kravo

montafonske pasme, dobro mlekarice, s tretjim teletom. prodam. Zagradec 22, p. Grosuplje. (j)

Dijaki

Sostanovalca

sprejem k sinu prvotolu v toplo sobo z zajtrkom na Rimeki cesti. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 18.573. (s)

Prodamo

Smrekove in borove plohe ugodno prodam. Ludvik Kočar, Rovec, Radomlje.

Nepremočljive hubertuse dežne plašče in obleke, najboljši nakup: Presker, Sv. Petra cesta 14.

Koruzno moko

in

koruzni zdrob

dobite najceneje v Javnih skladiščih v Ljubljani, Tyrševa (Dunajska) c. 33 pri trvdki

Fran Pogačnik d. z o. z.

Čitajte in širite

»Slovenca«

Lutovo peč

dobro ohranjeno, prodamo. A. & E. Skaberne, Ljubljana. (l)

Šivalni stroj

pogrešljiv, kateri šiva naprej in nazaj ter šika in šepa, poceni napredaj. — Nova trgovina, Tyrševa 36 (nasproti Gospodarske zveze).

Poceni prodam

večjo količino lepega ogleda, najraščji cel vagon. Dostavljam na vsako železniško postajo. Drago Ludvik, Jesenovo, Čemšenik, Medija-Izlake. (l)

IZBIRA NI TEŽKA

kadar je treba določiti časopis v katerem naj oglašuje trgovec ali obrtnik. Vsekdo bo pri tem upošteval list, potem katerega bo prišel zagotovo v stik s najširšimi kupnomočnimi sloji prebivalstva. In to je naš dnevnik »SLOVENE«, ki ga bere — posebno ob nedeljah — malo izjemami vsaka slovenska hiša. En poskus Vas o uspehu prepriča.

Razpis služb

Uprava zrakoplovno-tehničnega zavoda v Kraljevu sprejme večje število strugarjev, rezkarjev, ključavničarjev, kleparjev, varilcev in orodničarjev.

Prošnje za sprejem naj se pošljejo po pošti ali prineso osebno.

Višina plače se bo določila po sposobnosti.

Iz pisarne Tehničnega oddelka zrakoplovno-tehničnega zavoda v Kraljevu, T. št. 6514, 22. novembra 1938.

Med nebeške krilatce je odšel naš ljubljencek, edincek

Dušan

Na zadnji poti ga spremimo v sredo, dne 30. t. m. ob 2 popoldne izpred mliške veže splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu. Ljubljana, dne 28. novembra 1938.

Žaljujoči starši:

Oblak Martin in Anica, uradnik tobačne tovarne.

Zahvala

Ob smrti najboljšje matere, babice in prababice

Elizabete Korošec roj. Sovre

se najpriščneje zahvaljujemo čč. duhovščini, posebno mil. gosp. celjskemu opatu, vsem darovalcem cvetja ter vencev — in vsem, ki so našo blago pokojnico tako častno spremlili na njeni zadnji poti. Pokojnici naj bo posvečen toplej spomin in molitev za večni blagor njeni duši. Celje, 28. novembra 1938.

Žaljujoči ostali.

Zahvala

Ob prebriski izgubi našega nepozabnega očeta, strica, tasta, deda in praded, gospoda

Franca Lajovica

izrekam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izraze sožalja in darovanje vencev in cvetja najiskrenejšo zahvalo!

Prav posebno pa se zahvaljujem gosp. dr. Leopoldu Ukmarju, zdravniku v Litiji, za vso njegovo skrb in nego za časa bolezni, dalje vsem gasilskim društvom litijske župe, starešinstvu gasilske župe Litija, gasilski zajednici za dravsko banovino in sokolskima društvoma Litija in Šmartno za častno spremstvo, pevskima društvoma »Lipa« v Litiji in »Zvon« v Šmartnem za spremstvo in žalostinke, rudarski godbi iz Zagorja za žalne koračnice; »Glasbeni Matici« v Ljubljani, trvdki Hrovat & Comp in njenemu osebju, dalje osebjem Zedinjene zavarovalnice d. d. v Ljubljani, trvdke Milivoj Lajovic v Ljubljani in Franc Lajovic v Litiji in II. deški meščanski šoli v Ljubljani za njihova številna odposlanstva, starešini litijske gasilske župe g. Francu Dolinarju za globoke besede slovesa in vsem odličnikom in številnim pogrebcom od blizu in daleč za dragemu pokojniku na njegovi zadnji poti izkazano čast in spoštovanje. Vsem skupaj in vsakemu posebej še enkrat: Srčna hvala!

Litija - Ljubljana - Zagreb, dne 28. novembra 1938.

Lajović Anton

za vse rodbine: LAJOVIC, MEDIČ, JEREB in KONČAR in ostale sorodnike.

Kupujte pri trgovcih ki inserirajo v „SLOVENCU“! Zadovoljni boste!

Vzajemna posojilnica

F. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7

poleg hotela Union

nuđi za vse vloge popolno varnost in obrestuje nove vloge po 4% do 5% po dogovoru.

Nove vloge vsak čas razpoložljive.

Poslužite se varčevalnega krožka! Zahtevajte prospekt!

Posojilnica daje kratkoročna posojila.

Naš dragi soprog, oče, brat, stric, gospod

Jernej Pohleven

kretnik državnih železnic

je danes, 28. nov. ob 13.15 spravljen z Bogom nepričakovano umrl. Pogreb draga nam pokojnika bo v sredo, dne 30. t. m. ob 14.30 iz mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališče v Štepanjo vas. Ljubljana, dne 28. novembra 1938.

Marija, soproga; Stane, sin; Anica, hčerka, in ostali svojci.

Ilse von Stach:

56

Poslanci iz Voghere

Kulturno zgodovinski roman iz protestantske dobe. Poslovenil Fr. Omerza.

Takrat je pač videl živo in jasno lepega, nemškega mladeniča, ki je vrgel Benjaminja iz spanja, — mladeniča, ki ima pod bolj plavimi lasmi Benjaminov obraz. Premagala ga je nebeška milost in kleči pri nogah svetlega papeža, vodi ga pa v vsej ponižnosti on, ki mu je postal v grehu in odpadu oče.

Tu se razjaeni Benjaminu obraz, kot da že drži sinovo rešeno dušo v tresočih se rokah.

Druge noči so rodile druge oblike. Benjamin stoji na wittenberškem trgu; Margareta mu je v etari trpkosti zaklenila hišo, sin ga je preziral; med sramotjenjem množice in glasneje kot njen zasmeji pridiguje o skrivnostih avete maše, o milostih Rima, o čudežih Matere božje; zdaj se spreminjajo zasmeh v jezo, jeza v kletev, — sovražne roke so polnijo s kamenjem, kamenje leti, zadene — temno rdeče teče škrlat krvi Benjaminu okrog glave in ramen, — tako kraljevski oblečen stopi pred Gospoda in Zveličarja.

Benjamin, ki je bil med sanjami in resničnostjo, se je prijel zdihujoč za prsi in si posušil znoj s čela.

Gnalo ga je dalje, vsak počitek je bil odlog del, ki ga čakajo; njih izvršitev je njemu prikrita, pa sklenjena v božjih rokah.

Ko sta dospela menihi iz Voghere do domačega samostana, ju je sprejel prior s široko odprtimi rokami, v katerih bi bil le prerad obdržal Benjamin in Felica hkratu.

Benjamin mu je zvesto poročal o vatikanskih doživljajih. Prior je brž pripomnil, da velja zanj prepoved Pija IV., toda Benjamin mu kratko nasprotuje: »Oče, novi papež je fra Michele Ghis-

lieri —, s čimer je boječji ugovor priorja Baltazarja odločno odbil.

Najbolj vesel je bil Giorgio. Bolj dolgo, kot je bilo njegovemu klaviriststvu všeč, ga je zadržal prior do zdaj za samostanskim zidovjem, le semtertja mu je zopet zaupal kako majhno nalogo in ah! čisto brez nevarnosti. Na poti v Nemčijo bo napadal in rušil trdnjave — to je vendar nekaj čisto drugega!

»Sveti Jurij, posodi mi zdaj meč in konja!« je zaklical Giorgio glasno in veselo, da je odmevalo od tihih sten in je moral prior hitro obrzdati peno se prešernost bojevitiga sina s krščanskimi opomini.

Benjamin je sodil kmalu — glasno ali tiho — da je za dušo, ki hrepeni naprej, veselje potovati z Giorgiom. Giorgio, vedno vesel za korakanje, vedno pripravljen, da pride še pred sončnim zahodom do vabečega cerkvenega stolpa, do vasi, žareče z rdečimi strehami, seveda ni pripravljaj Benjaminovi sili in naglici zamude, ki jo je povzročala Felicova pobožnost pod italijanskim nebom.

Giorgio ni potreboval časa in zamujanja, da bi na poti gledal krog sebe z odprtimi očmi. Ko eta prišla v Nemčijo, je zapazil kmalu s strmenjem, občudovanjem in skrbjo stvari, ki so manjšale katoliško upanje, da bi mogli kdaj zopet osvojiti deželo onstran Alp z orožjem višje nprave čistosti. Videl je izredno gradbeno delo, ki ga je tukaj izvršil nemški narod.

Plimo reformatorskega nereda eta morala Benjamin in Giorgio pred dvajsetimi leti še do prsi brest, zdaj eta tekla namesto njega lepo napeljana struge pravosti in ljudske vzgoje. Mladi, v lutrski cerkvi odrasli rod je bohotno uspeval z močnimi, velikosrčnimi vzori, gorel za Boga, svobodo in domovino, črpal etiko iz plemenite človečnosti in preziral katoliško cerkev, ki je ni poznal, kot nekaj, kar je suženjsko, domovini sovražno, Bogu in materi naravi nasprotujoče.

To preziranje, to slepo sovražstvo, ki ga je nekoč zasejal Luter in je rodilo tisočeri sad, je prestrašilo Benjaminja do dna duše.

Cim bliže je prišel Benjamin saškim poljanam, tem manj je čutil in mislil na Nemčijo krog sebe. Giorgio sa prestrašila in presenetila ta odkritja; kajti katera sila je dala temu odpadlemu ljudstvu to vidno dobroto? Benjaminu se bo to šele odkrilo, ko bo videl krasnega sina.

Zdaj — in vsak dan huje — so ga vznemirjale tesnobne sanje, da je Martin lahko že davno umrl, Margareta umrla ali se preselila v kako neznano mesto...

Margareta! Mu je li odpustila? Bo li našel v nji sovražnico, levino, ki brani mladica? Večkrat mu doni v ušesih, kako je zaklicala Giorgio: »Ropar! Vdiraš kot volk v moj mir?«

Zdaj si je pač ogradila z Martinom košček miru, — če bo stal Benjamin pri vrtnih vratih, bo li zaklicala »ropar!« in braneče razprostrla roke pred sinom?

Topel, prijeten dan v avgustu se je nagibal. Pozni polski sadeži so zoreli v žetev, bohotni travniki lutrske dežele sa valovali v cvetočih travah in pisanih cvetih, komaj premikajoči se zrak, ki so ga izdihavali, je šumel s poletnim cvrčanjem murnov.

Giorgio in Benjamin sta stala na mostu čez Labo, Benjamin trdno se držeč ograje; kajti noge so mu omahovale, vse telo se je treslo, kot bi se branilo iti po potih, po kateri ga je hotela peljati duša.

Giorgio je gledal bratu poln sočutja v obraz. Reenično, Benjamin je postal pobožen, toda star mož. Globoko mu je razrezalo kesanje, pokora in mrtvičenje čela in lica. Siva brada mu je zraseda in tudi kodri, ki jih je Margareta v plavi gostoti tako ljubila, so padali sivi in redki od tonzore do sencev.

»Benjamin,« pravi Giorgio iz poštenega arca — »kaj —, če bi se še v tej uri obrnila? Groza me je pred Wittenbergom. Spomni se bolečin polnega

življenja in preračunaj, kaj bi si bila prihranila, če bi ne bil ta most in wittenberški tlak nikdar odmeval pod najinimi nogami.

Benjaminova vase pogreznjena postava se zravna pri Giorgiovih besedah. Zareč pogled zaplji v spremeljvalca in pravi:

»Giorgio, Bog mi odpusti, če grešim, toda grehu se na poti k njemu ne morem ogniti. Če je bilo moje življenje, kakor sem ga zakrivil, polno bolečin, je bilo vendar tudi proti vsi pravičnosti polno milosti. Iz te zavesti izvira moja ljubezen, moja vera, moje upanje. Pusti mi sramoto, pusti mi milost, pusti mi vse, vse bolečine v knjigi spomina. Veo popisano z blodnjami po pustniji in s svetim božjim vodstvom jo hočem nesti pred Gospoda in Zveličarja. On naj briše v nji z velikim bleskom, da mi bodo pred svetlobo in blaženostjo izginili čuti in z nji spomin.«

»Dobro,« odvrne Giorgio odločno in že stopi z eno nogo naprej, »pojdiva! Toda mene je groza pred Wittenbergom, — slutnja mi ne obeta nič dobrega.«

Molče korakata sadeta iz Voghere po Labski ulici do lekarne na trgu, kjer se z neenakimi nameni ustavita. »Najprej bi morala obiskati hišo mizarja Luka« — pravi Giorgio.

Benjamin mu pa pade v besedo: »Ne jaz,« odvrne, »ti, Giorgio, prenoči pri Luku! Mene pusti, da najdem svojo pot in svoj namen. Sonce zahaja, — hitim.«

»Hiti z Bogom!« zakliče Giorgio za Benjaminom, ki se je že obrnil h grajekemu predmestju. V večerni zarji je zagledal prijazna hišo. Pred okni so cvele rdeče penuse. Ni mogel zaupati očem, ko je videl na pragu Margareto, ki si je z roko senčila oči in gledala po nekom, ki je moral biti pač njen gospodar.

Za hip se Benjamin ustavi in čuti, da sega neka mrzla roka proti njegovemu srcu. Je vzela li Margareta drugega moža in bodo zdaj zdaj »ekočili iz hiše tuji otroci, ki so Martina izpodrinili?

Napredek Mirne peči

V nedeljo je bila Mirna peč priključena na električno omrežje - Odprt je bil tudi nov most čez Temenico

Zadnja nedelja v novembru letos bo ostala z zlatimi črkami zapisana v kroniko Mirne peči. Saj je ta dan Mirna peč slovesno praznovala dva tako važna dogodka za svoj bodoči gospodarski razvoj. Poseben poudarek slovesnostim pa je dal g. ban dr. Marko Natlačen, katerega so občani in okoličani navdušeno sprejeli ob 4 popoldne, ko je prišel v spremstvu referenta za elektrifikacijo, inšpektorja g. inž. Rueha, da odpre most čez Temenico in da priključi Mirno peč na banovinsko električno omrežje. Vsa Mirna peč se je na to slovesnost skrbno pripravila: s hiš so visele zastave, nad cesto pa so se peli slavoloki z napismi na visokih mlajih. Ob prihodu g. bana so pevci zapeli državno himno, nakar je pozdravil g. bana domači župan g. Ivan Opara, v imenu župljanov pa župnik, duhovni svetnik g. Anton Zore. V imenu šolske mladine je še šolar deklamiral prigodno pesmico. Po pozdravu zastopnikov Fantovskega odseka so krenili visoki gostje, med katerimi je bil tudi okrajni načelnik g. Stane Vidmar in član banskega sveta g. dr. D. Veble, skozi špalir gasilev, ki so postavili za sprejem res močne čete svoj članov k novemu mostu čez Temenico pri Ivanji vasi. Tudi vsi drugi udeleženci slovesnosti, katerih je bilo okrog 1500, so pospremili goste do mosta, kjer je najprej opravil blagoslovitveni obred domači župnik Zore; za tem je govoril član banskega sveta g. dr. Veble, ki je poudarjal, da javna delavnost v najrazličnejših panogah dovolj jasno govori, kdo danes vodi slovenski narod in komu se imamo zahvaliti za napredek, ki smo ga doživeli v zadnjih letih. Končno je župan naprosil g. bana, naj odpre novi most, ki ga je Mirna peč in tudi vsa daljna okolica že toliko let težko pričakovala.

Pomen javnih del

G. ban dr. Natlačen je najprej označil važnost novega železnobetonskega mosta glede na to, da je bil stari leseni most pri mlinu že popolnoma izrabljen. Stari most se je že skoraj podiral in vsaka večja voda je grozila, da ga bo odnesla. Poleg tega je imel premajhen pretočni profil, zaradi česar je voda zastajala in preplavljala cesto ob mostu. Za novi železnobetonski most, ki je bil zgrajen z mnogo večjo odprtino in v večji višini, ti nedostatki odpadejo. Hkrati pa je bila z novim mostom preložen **še cesta v dolžini dobrega pol kilometra**. Nova cesta je lepa in široka in gre v mogočnem proti povodnjim zavarovanem nasipu čez ozemlje, ki ga voda včasih poplavlja. Da voda kljub temu ne bi zastajala, je v cestnem nasipu zgrajen še manjši most, pod katerim bo voda mogla odtekati naprej. S preložitvijo ceste pa je odpadel tudi izredno strm klanc na stari cesti, ki se je ob mlinu vzpenjal po desnem bregu Temenice z vzponom 26%. Na novi preložen cesti pa ne znaša največji vzpon niti 9%. Z zgraditvijo mosta in ceste pa je bilo pomagano tudi delavstvu, ki si je želelo zaslužka. Pri teh delih je bilo plačanih letos od januarja do konca septembra okrog 60.000 din, pri čemer jih je 50.000 odpadlo na delavce-težake, ostalo pa na strokovno delavstvo. Tako je precejšnja vsota prišla med ljudi, ki so potrebni zaslužka, saj je bilo povprečno zaposlenih pri teh delih vedno nad 30 delavcev, ki so bili večinoma domačini. Denar, ki so ga ti delavci zaslužili, je šel seveda v korist krogotok med trgovci in obrtnike, s čimer so od teh del imeli korist prav vsi. Ko odpiramo sedaj ta most, je prav gotovo iskrena želja nas vseh, da ta pridobitev služi napredku in blagostanju Mirne peči in njene lepe okolice.

G. ban dr. Natlačen je zatem med navdušenim vzklikanjem prešel s trobojnice okrašeno vrvi, ki je simbolično označevala zaprti most, ki je bil s tem izročen prometu. Vsa množica je spremljala g. bana med vzklikanjem kralju Petru, knezu namestniku, predsedniku vlade dr. Milanu Stojadinoviču, voditelju Slovencev dr. Korošcu, nazaj v vas, kjer naj bi se v mraku prižgala prvič električna luč.

Kdo je vodil elektrifikacijo Slovenije

Na lepo okrašen tribuni je očrtal g. ban dr. Natlačen razvoj elektrifikacije pri nas. Poudaril je, da je sprožil to veličastno zamisel duhovnik dr. Evgen Lampe, član nekdanjega deželnega odbora kranjskega, ki je uspel, da se je zgradila na Završnici velika deželna hidrocentrala. Tedanji politični nasprotniki dr. Lampeta in stranke, kateri je pripadal, so ogorčeni vpili in pisali, da bo Lampo spravil deželo Kranjsko zaradi elektrifikacije na kant. In vendar moramo danes ugotoviti, da je bil slovenski duhovnik in odlični voditelj tedanje SLS tisti, ki je imel smisel za napredek, in ki se je brez strahu pred zabavljanjem odločil za tako velik načrt, katerega sadove uživa danes že velik del Slovenije. Med vojno in v prvih povojnih letih elektrifikacija sicer ni napredovala in ker ni bilo samouprav, je razumevanje zanjo vedno bolj pešalo. Morala je nastopiti šele leta 1927 oblastna samouprava, ki je v

naslednjih letih nadaljevala začeto elektrifikacijsko delo. Tudi zadnja leta se je zamisel elektrifikacije uresničevala z vso doslednostjo in vsi poznate tiste, ki so to omogočili. Kaj to pomeni, ve vsak, saj je električna sila osnoven vir za blagostanje in napredek v gospodarstvu in v kulturnem življenju. Naj se zavedajo vsi, da je do tega napredka prišlo zato, ker so Slovenci bili vedno enotni, in da bodo tudi v bodoče napredovali le, če bodo ostali složni. Ko bo danes prvič zagorela luč v Mirni peči, smo prepričani vsi, da bo ta luč še bolj poživila ljubezen do naše ožje domovine, države Jugoslavije in njenega mladega vladarja kralja Petra II.

Med vzkliki kralju Petru, kraljevskemu domu in državi je na dano znamenje zagorela električna luč in močni žarometi so obsijali množico, ki je presenečena ostrmela. Nato so odšli vsi skupaj v župno cerkev, ki je bila prav tako lepo osvetljena od zunaj z žarometi. Notranjost cerkve je bila mogočno razsvetljena, gorele pa so tudi stare petrolejke, ki so seveda svetile le same sebi. Še preden je mogel opraviti domači župnik ob asistenci misijonarja Tavčarja in domačega kaplana Petriča blagoslovitveni obred, je nekdo iz nagačev povzročil na omrežju kratek stik. Luč je ugasnila. V kratkem času pa je bila napaka odstranjena in nato tudi zaključen zadnji del lepe slovesnosti.

Vprašanje spomenika kralja Aleksandra

Ali naj bo rešitev spomenika po načrtu g. inž. Hermana Husa res sprejeta?

...Toda ne da bi pretiraval njegovo hvalo, meni se zdi mnogoobsežna duša in njegovo bistveno jedro tako dragoceno in redko, da bi mu našli, ako naj se točno izrazimo, vrstnika samo v njegovem zrcalu in kdorkoli sicer bi hotel za njim stopinje pobirati, bi bil samo njegova senca, nič več.

Sodeč po članku v »Jutru« (petek, 18. nov.), je odbor za postavitev spomenika Vitiškemu kralju Aleksandru dokončno sprejel idejni projekt gospoda inž. arh. Hermana Husa. S tem se nam obeta spomenik ogromnih mer (merjeno po skici v istem članku skoraj 14 m) in na prostoru, ki mu gotovo ne bo lahko našli primere. Kakšna misel in kateri zaključki so dovedli projektanta, da je izbral prav to mesto in take dimenzije?

Ta ogromna postava, stoječa ali na konju, kar mase ne izpremeni, bo vidna že izpred pošte, na koncu s stebri ali vrati zaprte prometne Aleksandrove ceste. Postavljena je v njeno os, v najprometnejši pas, pred Tivoli, ki naj bi pogledu nudil široko perspektivo. V tem primeru je okolica drobljena, ki širokega odprtega, pogleda ne bo mogla dati. Na levi strani spomenika bo stala Moderna galerija, ki bo precej nižja od kipa (tudi višja zgradba bi edino možnemu pogledu ne koristila), na desno, bolj oddaljena, pa stoji pravoslavna cerkev. Med njo in kipom bo zgrajen kiosk, ki naj bi z zelenjem za sabo blazil nasprotje višin. Za spomenikom si je projektant zamislil nekako stebrovje ali vrata (propileje!), kar bo z okolico zapiralo pogled na Tivoli. Vse opisano bo močno utesnilo prostor, v katerem bo stal kip pokojnega kralja.

Stari Egipčani so si postavljali v neskončno ravno kolose, ker bi se plastika v naravnih velikosti v neomejenem prostoru izgubila. Postavljali so jih pred mogočne, mirne fasade svojih templjev, nikdar ne v utesnjene ulične hodnike.

Pogled na spomenik v osi kraljevega strgač bo iz bližine gledalca begal, zapiral mu bo pot in smer. V klasičnih dobah je veljalo pravilo: Spomenike v mrtvo točko prostora. Torej iz osi, ne v črto prometa in ne v os vhoda. Egipčani so svoje skulpture dosledno odmakali iz osi prometnih smeri in vhodov. Ali more v tesni okolici učinkovati ogromna plastika monumentalno? Za veduto pa je treba širokih perspektiv. Izpred pošte, po Aleksandrovi cesti, ne dovoli široki, zroč mimo vsemogočnih reklamnih napisov, preko dirajočih in hrupnih vozil, se bo pogled ustavil na kraljevem liku. Ta lik bo nasilno presekala smer pogleda tja gori do Tivolskega gradu. Ali je sploh potrebno, da se spomenik vidi na tolikšno daljavo, v takih okoliščinah? Saj učinkuje le efektivno, reklamno. Bahavost ubije vsak umetniški učinek.

Inž. arh. Husa se je zdelo potrebno ločiti tivolski park od mesta. Danes bi človek pričakoval prav nasprotno. Povezati mesto čim bolj z zelenjem in parku, odpreti pot vanj, združiti ju čim bolj v harmonično celoto. Zapora med mestom in parkom, ki ima tako srečno lego kakor Tivoli, je nesmiselna in škodljiva.

Projektant pušča popolno svobodo likovni rešitvi, predpisuje le maso in višino. Gotovo se pa noben kipar ne bi mogel odločiti za lik, kakršnega predstavlja skica, a naj bi bil kakršenkoli, ne bi mogel rešiti situacije.

Dr. Maček: »Ampak gospoda, moj dežnik je vendar premajhen za toliko strank. Saj vidite, da se naglo bliža huda ura, pa boste do kože premočeni.«

Združena opozicija: »Nič ne de, gospod predsednik, da bodo le naše glave na varnem, ostalo nas res nič ne briga...«

Artin

Dobra prebava pol zdravlja! Lahko normalno iztrebljenje pri zaprtju, lenosti črev, Vam bodo omogočile dražje dr. Wanderja.
2 kom Din 1'50, 12 kom. Din 8'—, 60 kom. Din 27'—.
Reg. š. br. 22115/33.

Novinarski koncert

Za novinarski koncert, ki bo tudi letos umetniška in družabna prireditev prvega reda, a mu daje še poseben poudarek dejstvo, da je uvrščen med oficijelne prireditve v proslavo 20-letnice našega narodnega osvobodjenja in zedinjenja, so prireditelji pripravili naslednji

Spored:

- Državna himna.
- I. Emil Hochreiter: *Gospodski zvon*; Peter Jerab: *V jutro pomladno*; Anton Foerster: *Spak*. — Poje pevski zbor »Grafika« pod vodstvom pevovodje g. Danila Cerarja.
- II. Milojevič: *Sarplaninska usparanka*; Dvoržak: *Arija Marine iz opere »Dimitrij«*; Lajovic: *Kaj bi le gledal*. — Poje operna pevka gdč. Vera Majdičeva.
- III. Tri slovenske pesmi. — Poje operni pevec g. Marij Simeno (Zagreb).
- IV. Sibelius: *Valse triste*. — Pleše soloplesalka Narodnega gledališča ga. Gizela Bravničarjeva. — *Janko in Metka*, plesni duet ra Parmove »Triglavske rože« — izvajata dve učenki ge. Bravničarjeve.

Od mor

- V. Pocharin: *Drugi stavek iz koncerta za čelo*. Popper: *Tarantella*. — Izvaja čelistka gdč. Olli Jerajeva, pri klavirju g. prof. Karel Jeraj.
- VI. Stritof: *Mene pa glava boli*; Bizet: *Arija iz opere »Carmen«*. Poje operna pevka ga. Mila Kogej-Staglerjeva.
- VII. Smetana: *Arija iz »Prodane neveste«*. Dev: *Kavgica*. Poje operna pevka gdč. Valerija Heybalova.
- VIII. Jan Pešta: *Jugoslavija, slavnostna uvertura*. — Igra vojaški orkester 40. pešpolka Triglavskega pod vodstvom kapelnika gosp. podpolkovnika Ferda Herzoga.

Vse pevce-soliste in oba plesna nastopa spremlja pri klavirju dirigent opere Narodnega gledališča g. A. Neffat.

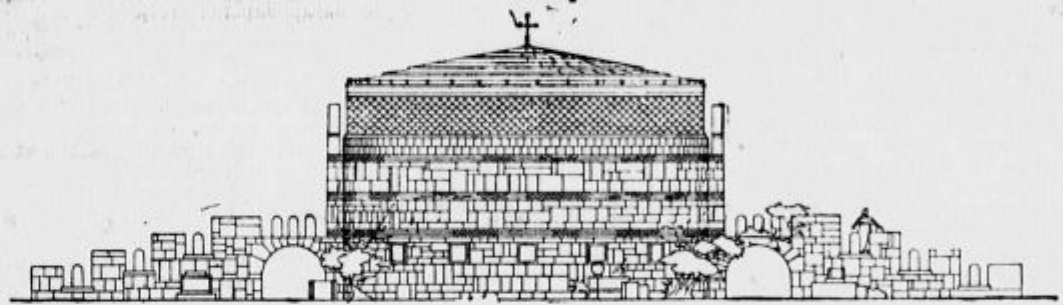
Po koncertu bo v vseh prostorih Tabora družabni večer, pri katerem bosta sodelovala dva orkestra vojaške godbe 40. pešpolka.

DARILA

ZA MIKLAVŽA! • VELIKA IZBIRA! • NIZKE CENE!
O. KIFFMANN TRGOVINA Z ZLAT- NINO IN URAMI LJUBLJANA, MESTNI TRG 8

Ljubljana žrtvam svetovne vojne

Na pokopališču pri Sv. Križu so začeli izkopavati zemske ostanke vojnih žrtev, da jih položijo v kostnico pod veličastnim spomenikom

Dvajset let je minulo po svetovni vojni in že sedanja mestna uprava je pričela z resnim delom, da se naposled tudi Ljubljana oddolži žrtvam svetovnega klanja.

Na pokopališču pri Sv. Križu je pokopanih 4810, na evangelijskem pa 519 vojnih žrtev. Med njimi jih je 1840 iz Jugoslavije, 967 iz Češkoslovaške, 595 iz Poljske, 335 iz Rusije, 344 iz Romunije, 577 iz Avstrije, 574 iz Madžarske, 3 iz Nemčije, 1 iz Grčije in 93 neznanih.

Po veroizpovedi je med njimi 3429 rimo-katolikov, 877 pravoslavni, 484 grških katolikov, 1 starokatolik, 292 evangeličanov, 4 unitije, 148 muslimanov, 87 izraelitov in 7 nedoločene veroizpovedi.

Ljubljana je za teh 5329 žrtv svetovne vojne doslej storila mnogo premalo, čeprav je mestna občina ljubljanska sicer res že l. 1924 predložila velikemu županu ljubljanske oblasti predlog za ureditev vojaških grobov. Tudi leta 1927 se je veliki župan sam lotil tega častnega vprašanja našega mesta, za njegovo rešitev se je zanimala tudi Zveza slovenskega vojakov iz svetovne vojne pod predsedstvom pokojnega majorja Martina Colariča, prav tako pa tudi upravnik pokopališča g. Legat. Ker tudi mirovne pogodbe in državni zakon zahtevajo ureditev grobov vojnih žrtv, je tudi ministrstvo pravde leta 1929 opozorilo velikega župana na nujnost te zadeve. V decembru 1930 je Zveza slovenskih vojakov spet prosila tedanjo mestno upravo, naj prevzame iniciativo in osnuje poseben sklad za definitivno ureditev vojaških grobov s prispevki banske uprave in mestne občine ter ministrstva pravde. Toda oktobra l. 1931 je banska uprava morala zahtevati od mestne občine načrt za ureditev in na prošnjo mestne občine je univ. prof. Jože Plečnik res napravil načrt za mogočen in pomenljiv spomenik, ki ga pa tedanja mestna uprava ni uresničila.

Kulturni odbor sedanjega mestnega sveta je že decembra 1936 sklenil ureditev vojaških grobov na pokopališču pri Sv. Križu, hkrati pa tudi prenos zaslužnih mož z opuščene pokopališča pri Sv. Krištofu, kar je s pred kratkim odprtim Navjem tako dostojno urejeno; za ureditev vojaških grobov je ustanovil poseben odbor pod predsedstvom g. m. s. polkovnika Andrejke, ki je z veliko vneto najprej opravil ogromno delo pri sestavi imenikov vseh pokopanih vojakov z najrazličnejšimi podatki o državljanstvu, veroizpovedi, narodnosti, vojaškem činu itd. Po dolgotrajnih naporih se je sedanji mestni upravi naposled tudi posrečilo, da je ministrstvo pravde postavilo v proračun za prihodnje leto tudi 400.000 din, dočim ima mestna uprava v lanskem in tudi v letošnjem proračunu po 50.000 din za ta namen, a k. banska uprava je prispevala do sedaj 20.000 din. Vsi stroški so preračunani na 600.000 din.

Hkrati je ministrstvo pravde že tudi poslalo

svoje delegate v ekshumacijsko komisijo, ki je 22. novembra pričela z izkopavanjem zemskih ostankov vojnih žrtv na pokopališču pri Sv. Križu. Stroške izkopavanja plača ministrstvo pravde, vsa dela, ki jih je prevzela stavbna tvrdka Angela Terčelja, pa vodi tehnični oddelek mestnega poglavarstva.

Po nasvetu prof. Plečnika je mestna občina za spomenik s kostnico lansko zimo razpisala natečaj, ko je ocenjevalni odbor priznal prvo nagrado inž. arh. Edvardu Ravnikarju, drugo nagrado inž. arh. Marjanu Tepini in tretjo nagrado cand. inž. Janezu Trenzu in Vladimiru Kopaču. Izveden bo projekt inž. arh. E. Ravnikarja.

Po tem načrtu bo grobnica 13,70 m široka in do vrha z bakrom krite strehe 11 m visoka okrogla stavba s tremi etažami. Pod zemljo bo prava kostnica z 8 ovalnimi celicami okrog 6 m širokega srednjega prostora s stebrom na sredi, ki sega skozi vse etaže prav do stropa ter nosi velik okrogel lestenev. V pritličju bodo spomeniki z grobov Endlicherja, judenburških žrtv in koroških borcev, nad to grobnico pa prostorna galerija, podobna resnobni kapeli. V to kapelo bo z obeh strani vodila po 11,50 m dolga rampa s stopnicami, da bo vsa stavba z rampama široka 37 m. Pred grobnico bo prostor za slovesnosti, vsa okolica bo pa preurejena v park z drevoredom in cvetličnimi gredami ter ograjena z živo mejo. Pritlična grobnica bo dostopna samo posebnim častilcem z venci, drugi obiskovalci bodo pa po rampi prihajali na 3 m široko galerijo, s katere se bo navzdol skozi 6 m široko odprtino videlo v pritlično grobnico, a po stenah in po spominskih stebrih z lestencem bodo častilci čitali imena žrtv in napise. Vsa notranjost bo delovala posebno resnobno, ker bo do oken nad galerijo vsa iz podpeškega marmorja. Samo venec, okna in strop bodo iz kamnoseško obdelanega betona. Na zunanji strani bo okna zatemnjeval in prikrival širok pas iz korcev, da bo grobnica vedno mračna ter bodo prišle do tem večje veljave luči 2 m širokega lestenev. Vhodni in izhodni portal varujeta po dva visoka pilona v obliki križev, vrh položene strehe pa krasi kronast križ. Zaradi svoje mogočno enostavne in vase zaključene oblike bo grobnica delovala z vso silo svoje globoke vsebine.

Ob ugodnem vremenu bo podtalna kostnica zgrajena že letos, gotovo pa prihodnjo pomlad, nato bodo takoj začeli zidati nadaljne grobnice, ker smo trdno prepričani, da bo s pomočjo slovenskih ministrov in novih poslancev obveljal pravkar zagotovljeni kredit.

Prav ob 20-letnici kraljevine Jugoslavije je torej sedanja mestna uprava pričela graditi spomenik žrtvam svetovne vojne, da se častno in dostojno oddolži vsem, ki so se borili za njene meje in branili slovensko zemljo do zadnjega diha.

Shod ministrskega predsednika dr. Stojadinoviča Milana v Bijelini v nedeljo, dne 27. nov. 1938.

Drobne novice

Koledar

Torek, 29. novembra: Saturnin, mučenec; Gelazij, papež.

Sreda, 30. novembra: Andrej (Hrabroslov), apostol. Prvi krajec ob 4.59. Herschel napoveduje sneg in vihar.

Novi grobovi

† V Ljubljani je ugrabila smrt družini uradnika tobačne tovarne g. Martina Oblaka sinčadina Dušana. Pogreb bo v sredo ob 2 popoldne. Naj se veseli med nebeskami kraljici. Zaljubljenim našim iskreno sožalje!

† V Ljubljani je mirno v Gospodu zaspal g. Jernej Pohleven, kretnik drž. žel. Pogreb bo v sredo ob pol 3 popoldne. Naj v miru počiva! Zaljubljenim našim iskreno sožalje!

† V Godoviču nad Idrijo je umrl g. Anton Pišlar, posestnik in bivši figurant pri bivši agrarni operaciji za vojvodino Kranjsko. Naj v miru počiva!

Osebnosti

— Poroka. Dne 25. novembra 1938 sta bila v župni cerkvi Sv. Treh kraljev poročena gosp. dr. Ernest Demšar, banovinski zdravnik v Zireh, in gđ. Marija Zajec iz ugledne Zajčeve družine v Zireh. Na mnoga čim srečnejša leta!

Za obleke, bluze

ANGLEŠKA VOLNA

Kroji, vzorec brezplačno.

Toni Jager, Kongresni trg 1, Ljubljana

— 1. december praznujemo kot državni praznik Zedinjenja trojnega naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev v enotno državo pod železnim dinastije Karađorđević. V proslavo tega praznika bo omenjenega dne ob 10 v tuk. stolnici sv. Nikolaja zahvalno cerkveno opravilo, kjer se bo zapela zahvalna pesem z ustrezno molitvami. V pravoslavni cerkvi na Bleiweisovi cesti bo služba božja istega dne ob 11, v evangelijski cerkvi ob 10, v starokatoliški kapeli pa ob pol 9. Na vseh državnih uradih, kakor tudi na zgradbah uprav javnopravnega značaja morajo biti razobešene državne zastave, v mestih in trgih pa morajo vsi lastniki zgradb izobesiti državne zastave. — Istega dne sprejema gospod ban dr. Demšar od pol 12 naprej v banjski palači (Bleiweisova c. 10) poklonitve in čestitke. — Kraljevska banka uprava dravske banovine v Ljubljani, dne 26. novembra 1938. — Ljubljana odvjetnik v Pragi. Ljubljanski rojak dr. Fedor Tykač je odprl odvjetniško pisarno v Pragi, Vodičkova 13, telefon 276-78. G. dr. Tykač je sin pok. generalnega ravnatelja Ljubljanske kreditne banke, g. Alojzija Tykača. Mlademu odvjetniku čestitamo, da se je osamosvojil, in mu želimo obilo uspeha. — Inženirski kongres v Splitu. Včeraj se je začel v Splitu v nar. gledališču 19. kongres inženirjev iz vse države. Kongres je otvoril predsednik glavne uprave inženirskega združenja inž. Dušan Tomič. Po svečanem delu kongresa je imel inž. Nikolač predavanje o dalmatinski industriji cimenta. V Split so že dospeli delegati iz Beograda in Srbije, iz Sarajeva, Zagreba in iz Slovenije. Na kongresu zaenkrat sodeluje nad 100 inženirjev in arhitektov, pričakujejo pa še nove udeležence. — Elektrifikacija Makarskega polja. Vlada se zadnje čase zelo trudi za regulacijo in elektrifikacijo nekaterih od sedaj zapuščenih ozemelj. Tako je sedaj finančno ministrstvo odobrilo z družbo »La Dalmatienne« pogodbo, da se izvede elektrifikacija dalmatinskega Primorja pri Makarski. Dosedanja električna centrala v Makarski se je izkazala namreč za mnogo premajhno, povečanje pa je nujno potrebno že zaradi tujeskega prometa. Občina v Makarski se je obvezala, da bo od družbe letno prejela najmanj 100.000 kw ur, ki jih bo plačala po 1 din, vse kilovadne ure nad tem številom pa po 0,65 din. — V Višnji gori evete češplja. Na vrtu posestnice Lize Zavodnik se je razcvetela češplja. — Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice. — Šibenik d'bi novo trgovsko akademijo. Trgovinsko ministrstvo je sporočilo mestu Šibeniku, da se bodo v prihodnjem državnem proračunu našla sredstva za ustanovitev Trgovske akademije v Šibeniku.

Luisse Ralner in Spencer Tracy

v prvem skupnem filmu iz tisočerega obraza velemera

METROPOLA

KINO MATICA tel. 21-24

Danes ob 16., 19. in 21. uri

— 666 nagrad. Velika nagradna tekma: volne in svilene obleke, kosi flanel in cefirja, zlate ure in zlati prstani z pravimi diamanti itd. Nagradnih tekem se lahko tudi Vi udeležite, če pristopite k novoustanovljenemu društvu »Narod sebi«. Članarina mesečno samo 1 din. Pišite za poslašno na odbor »Narod sebi«, Ljubljana, Krekov trg 10, II. nadstropje.

— Zahtevajte sporede vseh izletov, ki jih pripravlja Zveza za tujski promet Slovenije v Ljubljani za božične praznike v vseh biljetarnah Putnika.

— Vreme. Jugoslavija: Oblačno in megleno vreme po vsej državi, samo nad vzhodnimi kraji še tu in tam jasno. Dežuje v severnem in zahodnem delu in v zgornjem Primorju. V Podonavju slaba košava. Toplota se je znižala. Najnižja Plevlje —5, najvišja Split 17 stopinj. Napoved za danes: Pretežno oblačno vreme z meglo po vsej državi. Tu in tam bo še deževalo.

— Prijazen zagrebški gostilničar. V Zagreb je došel v petek Martin Andrejevič iz Črnoljaka, da tam pri nekem gostilničarju, lastniku lokala »Boheme« izterja dolg 2807 din, kolikor mu je bil gostilničar dolžan za drva. V prijazen razgovor pa so naenkrat pričele romati na mizo steklenice vina, ki jih Andrejevič ni naročil. Andrejevič je zaspal, jutraj pa mu je gostilničar predložil račun, ki je znašal 9900 din. Steherno steklenico je računal po 500 din (najbrž po gestu: »Plačaj, neumni Kranjec!«). Črnoljaki trgovci pa ni bil tako neumen in je zadevo prijavil policiji, ki je uveljavila preiskavo.

— Zagreb ima lasten zemeljski plin. Nekatera jugoslovanska mesta, med temi zlasti Zagreb, se zadnja leta trudijo, kako nadomestiti dosedanja

plin iz premoga s cenejšim zemeljskim plinom, ki ga je v naši državi dovolj. Srečno naključje je pokazalo, da je Zagreb v tistem ozemlju, ki ima dovolj tega plina. Nekki delavci so v eni prejšnjih noči opravljali cestna dela na takozvani Kajzerici. Ker jih je zeblo, so zakurili ogenj. Pri tem pa se je naenkrat pojavil plamen po tleh. Babjevrni delavci so se ustrašili tega pojava in pobegnili, drugi, bolj pogumni pa so se gredli ob nenavadnem ognju. Ing. Crnekovič, ki se že dalj časa bavi s vprašanjem preskrbe mesta Zagreba z zemeljskim plinom, se je za ta pojav zanimal in ugotovil, da se pod tlemi Zagreba nahajajo ogromne količine plina metana, ki je za kurivo in tudi za razsvetljavo izvrstno uporaben.

Ljubljana

Navodila za slavnostni sprevod 1. decembra

Vsa društva in organizacije se zbere na Vodnikovem trgu in Krekovem trgu ob 17.30, in sicer na prostorih, kakor jih je sklenil rediteljski odbor. Godbe se postavijo na čelo skupin po navodilih rediteljev. Na zbirališčih bodo postavljene table z označbami posameznih skupin, za red in orientacijo pa bodo skrbeli posebni reditelji pod nadzorstvom mestnih uradnikov. Reditelji bodo imeli na levem rokavu bel trak z napisom »Reditelji« in z mestno štampiljko, službojuči mestni uradniki bodo pa imeli belo-zelene trakove na rokav. Prosimo, da se v vsem pokorite naredbam rediteljev, ki bodo na razpolago tudi za vse informacije. Bakle bodo napredovali za Vodnikovim spomenikom in na Krekovem trgu po 1 din komad. Bakle je treba prižgati šele, ko se prične sprevod pomikati. Pri prižiganju bakel bodo pomagali reditelji in mestni poklonilci gasilci. Sprevod krene točno ob 18, ko se priključi vojaškemu obhodu, zato prosimo, da so vsi udeleženci zanesljivo najkasneje ob 17.30 na mestu. Slavnostni sprevod se bo pomikal po naslednjih ulicah, trgih in cestah: Pred škofijo, Stritarjeva, ulica. Tromostovje, Marijin trg, Miklošičeva cesta, Kralja Petra trg, Tavčarjeva ulica, Ajdovščina, Tyrševa cesta, Selenburgova ulica, Kongresni trg, Vegova ulica, Čojzova cesta, Sentačkovski most, Trubarjeva ulica, Sv. Jakoba trg, Stari trg in Mestni trg, kjer posluša nagovor župana dr. J. Adlešiča. Po govoru zaigra vojaška godba narodno himno. Po himni razhodi, in sicer naj odkorakajo organizacije spet v strnjene vrste v svoje prostore, prav tako kakor naj tudi vse večje organizacije pred sprevodom v strnjene vrste prikorakajo na zbirališče na Vodnikovem in Krekovem trgu. — Ljubljana naj složno manifestira za kraljevino Jugoslavijo, kakor je zanjo složno manifestirala pred 20 leti! Društva, ki se še niso prijavila k udeležbi, naj se ustno ali pisno zglašijo mestnemu tiskovnemu referentu, soba št. 37, I. nadstropje mestnega magistrata, Mestni trg 2.

1 Velika racija. Policija je pričela temeljito čistiti mesto raznih potevuhov, ki silijo na zimo v mesto. Skoraj vsak dan policija pripravlja večje ali manjše racije ter je vsak dan polovljenih več sumljivih ljudi. S temi racijami bo policija nadaljevala tako dolgo, dokler ne bo mesto popolnoma očiščeno.

1 Nesreča na Tyrševi cesti. Včeraj dopoldne se je na Tyrševi cesti ponesrečil 35 letni prevoznik Alojzij Pirc z Ambroževega trga 9. Noga mu je zašla pod kolo, ki mu jo je zlomilo. Pirc je bil prepeljan v bolnišnico.

Gledališče

Drama: Torek, 29. novembra zaprto. — Sreda, 30. nov.: Dobruža 1916. Krstna in hkrati slavnostna predstava narodnega praznika. Izven. — **Opera:** Torek, 29. nov.: Don Kihot. Red A. — Sreda, 30. nov.: Poljub. Red Sreda. — Četrtek, 1. decembra ob 15: Ero z onega sveta. Izven. Globoko znižane cene. — Petek, 2. dec. ob 15: La Boheme. Dijaška predstava. Globoko znižane cene od 16 din navzdol. — Ob 20: Roxy. Opereta. Red B.

Prireditve in zabave

Miklavžev večer Frančiškanske prosvete M.O. v frančiškanski dvorani v nedeljo, 4. dec. ob 5 pop., in v ponedeljek, 5. dec. ob 7. zvečer. Obdaritev otrok bo v zvezi z novo naštimanim igrokazom za mladino »Zlati orehi« od Milana Skrbinskega v režiji avtorja samega. Igra se prelie v slavnostni nastop sv. Miklavža z vsem njegovim mogočnim spremstvom: angeljski zbor, sv. Anton in Faust. Nastop Melista s svojim poklenskimi spremstvom je seveda na Miklavževem večeru nujen, ki pa otrokom ne bo v strah in trepet, temveč samo v opomin. Sploh je vsa prireditve zamisljena v prijetni obliki. Obdarovani bodo otroci in odrasli po vrstnem redu, kakor se bodo rezervirale vstopnice. Sedeži od 10 din navzdol v pisarni Pax et bonum v frančiškanski palači, kjer oddaste naslove za darila in izrazite svoje želje. Člani z legitimacijami popust.

Sempetrsko prosvetno društvo priredi 30. novembra ob 8. zvečer v društveni dvorani akademije zedinjenja po obveznem programu PZ. Vsi člani naj se v največjem številu odzovejo vabilu odbora.

Prosvetno društvo Trnovo proslavi 20 letnico zedinjenja na predvečer našega narodnega in državnega praznika v sredo 30. novembra ob 8 zvečer v društvenem domu. Spored: 1. Naša beseda (Oton Zupančič); 2. Beseda dekleta; 3. Fantovska pesem; 4. Govor; 5. naš narodni dom (Simon Gregorčič); 6. Državna himna. Za vse članstvo je udeležba obvezna, prijatelji vljudno vabljeni. Vstop prost!

Frančiškanska prosveta M.O. v Ljubljani bo proslavila 20 letnico zedinjenja na svojem šestnajstem prosvetnem večeru drevi ob 8 v frančiškanski dvorani z akademijo pod naslovom »Domovina, ti si kakor zdravje«. Za ta večer veljajo enotne cene po 3 din, člani popust.

Sestanki

Dekliški krožek Trnovo ima drevi ob 8 izredni občni zbor. Zanimivo predavanje ima duhovni vodja gospod Lampič. Tovarišice, udeležite se ga v čim večjem številu!

Dekliški krožek Trnovo ima drevi ob 8 v domu redni dekliški večer. Zaradi važnosti naših prireditev v decembru nujno prosimo, da se sestanka polnoštevilno udeležite! Odbor.

FO Ljubljana-Siška ima drevi izreden fantovski sestanek. Prosimo številne in točne udeležbe. — Odbor.

Cerkveni vestnik

Bliža se čas detinstva Jezusovega, ko hkrati s tem spominom združujemo karitativno misel in delo za detinstvo nekrščenih pogančičev, ki je njih rešitev iz teme nevere poverjena mladinski ustanovi »Dejanja sv. detinstva Jezusovega«. Prosto-voljni darovi mladine in drugih misijonskih prijateljev v namene tega »dejanja« se objavljajo vsako leto v »Vestniku D. sv. D.«, ki bo za 1. 1938 kmalu natisnjen. Gg. poverjeniki, ki še niso naznanili svojih nabirk, imajo še čas do 5. decembra t. l. — Šk. vodstvo D. sv. D.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 4; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20 in mr. Murmajer, Sv. Petra cesta 78.

Poizvedovanja

Boljši svinčnik je bil najden v petek dopoldne v Selenburgovi ulici. Kje se dobi, pove uprava Slovenca.

Kino Sloga Danes ob 16., 19. in 21. uri

Telefon 27-30

Indijski nagrobni spomenik

nadaljevanje filma »Činapurski tiger« po romanu Teje v. Harbon.

Hitler odklanja kolonije, ki jih ponujajo Nemčiji

Berlin, 28. nov. TG. Dobro obveščeni nemški krogi potrjujejo, da se je južnoafriški vojni minister Pirow v teku svojih razgovorov z nemškimi državnimi kanclerjem Hitlerjem večkrat dotaknil opetovano imenovanja načrta, da bi Nemčija pod gotovimi pogoji dobila eno ali več afriških področij, ki so sestavljena iz pokrajin Kameruna, Toga, francoskega Konga, Angole in prejšnjih nemških kolonij v južni Afriki. Hitler ni bil nič kaj navdušen s takšno rešitvijo kolonialnega vpra-

šanja, dokler bogatejše in klimatsko znošnejše pokrajine prejšnje nemške vzhodne Afrike izkopršajo druge velesile. Praktičnega rezultata torej pri teh razgovorih ni bilo. Nemčija prej ko slej vztraja na stari zahtevi, da se ji priznajo vse predvoje kolonije, čeprav so dobro informirani krogi prepričani, da je po formalnem priznanju možna zamenjava posameznih področij, oziroma odkodnina, če se Nemčija odreče nekaterih prejšnjih nemških področij.

Chamberlain obišče Rim v januarju

London, 28. nov. TG. Nocoj je bilo izdano uradno poročilo, da bosta odstopovala angleški prvi minister lord Chamberlain in zunanji minister lord Halifax v prvi polovici meseca januarja v Rim, da se razgovorita s šefom italijanske vlade g. Mussolinijem o važnih političnih dogodkih mednarodnega značaja. Uradno poročilo pravi, da je šef italijanske vlade g. Mussolini g. Chamberlaina povabil v Rim že ob priliki monakovske konferencie. Chamberlain je predlagal, da pride v Rim v prvi polovici januarja, danes popoldne pa je prispel v London prijeteljni dogovor g. Mussolinija.

Kitajci v objemu Sovjetov

Singhaj, 28. nov. TG. Po poročilih iz Čunkinga se je kitajsko armadno poveljstvo dokončno odločilo, da se povsem priključi sovjetski Rusiji. Zaradi tega so se pričele graditi v severovzhodni Kini blizu sovjetsko-ruske meje v zunanji Mongoliji nove postojanke. Poleg tega nameravajo prepeljati veliko število kitajskih beguncov v Sinkiang, ki je pod vplivom sovjetske Rusije in ki je le redko naseljen. Maršal Cankajšek se trenutno nahaja v srednjem Hunanu, kjer poveljuje med Cengča in Jočuom napadajočim preurejenim kitajskim divizijam. Cankajšek upa, da bo lahko do spomladai držal v Hunanu in bo medtem zgradil nove obrambne črte na severovzhodu, od koder bo nudil lahko uspešen odpor Japoncem.

Peklenski stroj je med predstavo počil v gledališču v Temešvaru

Budimpešta, 26. nov. TG. Madžarski tisk pod mastnimi naslovi poroča o atentatu na skupino židovskih igralcev. Nekdo je postavil peklenski stroj v mestno gledališče in je eksplodiral za časa same predstave, ki so jo predvajali židovski igralci. Deset oseb je bilo pri tem ubitih, 40 pa ranjenih. Iz Bukarešte pa prihajajo o tem atentatu le kratka poročila, ki pravijo, da so bile ubite tri osebe, 40 pa da je bilo ranjenih. Podrobnosti o tem dejanju še niso znane.

Smrtonosni viharji v Ameriki

New York, 28. nov. TG. Število smrtnih žrtev zaradi strašnega snežnega viharja na ameriški vzhodni obali se je zvišalo na 50. Celo uradne vremenske postaje označujejo vihar kot eden izmed najtežjih, ki so kdajkoli divjali v teh zemljepisnih širinah. Ladje je morje metalo ob obal in jih razbijalo ter povzročilo stotine in stotine nesreč. Tovorni parnik »Falmouth« se je potopil pri Long Islandu.

Umor rektorja univerze v Kluzu

Bukarešta, 28. nov. AA. Danes je bil ubit rektor univerze v Kluzu. Podrobnosti o tem zločinu še niso znane, tudi zločinu še niso na sledu.